

Bases per a l'elaboració del

Pla d'equipaments de Barcelona

Definicions, referències, criteris, fonts, ràtios i metodologies

Primera fase: **Coneixement**

Conèixer
Barcelona

Bases per a l'elaboració del Pla d'equipaments de Barcelona

Definicions, referències, criteris, fonts, ràtios i metodologies

Primera fase: **Coneixement**

Equip de treball

Serveis Personals dels districtes

Conxita Rius
Jordi Sánchez
Núria González
Josep M. Raya
Josep M. Queralt
Teresa Folguera
Francesc Barreda
Josep Cambray
Josep M. Martínez de Eulate
Angélica Armas

Àmbits del Sector de Serveis Personals

Manel Blasco
Oriol Balaguer
Francesc Patricio
Joan Guix
Roser Torrentó
Albert Soler
Ramon Lamiel
Lluís Coromines
Daniel de Torres

Charo Borda
Toni Lecha
Miquel Ferret
Teresa Eulàlia Calzada
Joan Ramon Villalví
Josep M. Jansà
Anna Carné
Martí Niubó
Emi Pallàs
Carne Busquets
Marta Colomer
Esther Quintana
Asun Moreno
Meritxell Benedi
Cèlia Ciurana
Matilde Brotons
Carles Salanova
Josep Gómez
Epifanio Llamazares
Carles Giner

Edició

Sector de Serveis Personals. Ajuntament de Barcelona

Coordinació de l'edició

Departament de Recerca i Coneixement

Assessorament lingüístic

Rosa Chico

Disseny gràfic i maquetació

Jordi Salvany

Impressió

Estudi 6, S.L. Arts Gràfiques

Dipòsit legal

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Institut Municipal d'Informàtica

Lluís Sanz
Isaac Aparicio
Joan Saladich
Kike Rodríguez

Barcelona Informació

Màxim López
Jordi Duran
Josep Rovira
Pilar Roca
Maria Josep Gonzalvo

Sector d'Urbanisme

Ramon Massaguer
Ricard Fayos
Francesc Ragués

Inversió Municipal

Ricard Boix
Esther Rodenas

Patrimoni Municipal

Pilar Miras
Tina Sánchez
Manel Tuñí

Institut Municipal d'Urbanisme

Ricard Frigola
Jaume Barnada

Institut Municipal de Mercats

Jordi Torrades
Pere Xavier Sirvent

Arxiu Municipal

Jordi Serchs

Manteniment i Serveis

Carlos Vázquez

Guàrdia Urbana

Alexis Culubret

Consorci Sanitari de Barcelona

Xavier Altimiras
Sofia Ferré
Anna Carol Pérez
Joan Mombrú
Alfonso Pozuelo

Secretaria de Serveis

**Penitenciaris
i Justícia Juvenil**
Miquel Trepal

Consorci de Biblioteques de Barcelona

Marta Clari
Mercè Muñoz

Gabinet Tècnic de Programació

Josep Serra
Pau Calsamiglia

Gerència de Districtes

Montserrat Filomeno
Josep M. Lucchetti
Josep G. Puga
Montserrat Sánchez
Paz Molinas
Jordi Perayre
Eduard Vicente
Gemma Arau
Ignasi Cardelús
Victor Gimeno

Comissió d'Impuls

**President de la Comissió de Cultura,
Educació i Benestar Social**
Ferran Mascarell

**Vicepresident de la Comissió de Cultura,
Educació i Benestar Social**
Ricard Gomà

Regidora ponent de Dona i Drets Civils
Pilar Vallugera

Regidora ponent d'Educació
Marina Subirats

Regidor ponent de Salut Pública
Ignasi Fina

Regidor ponent de Joventut
Xavier Florensa

Regidor ponent d'Esports
Pere Alcober

Coordinació del projecte

Gerència del Sector de Serveis Personals
M. Glòria Figuerola

Secretaria tècnica

Ramon Vilà
Xavier Bobi

Índex

Què és un equipament	5
Què és un pla d'equipaments	5
Fases d'elaboració d'un pla d'equipaments	5
Tipologia d'equipaments	6
Sòl qualificat d'equipament	7
Pla general metropolitana	8
Catàleg d'equipaments del Pla general metropolitana	9
Catàleg d'equipaments actual	10
Accés a la cultura	
Biblioteques	12
Auditori i centres de recursos musicals	13
Teatres i sales d'arts escèniques	14
Museus i centres amb col·leccions	15
Arxiu Municipal Administratiu, Arxiu Històric de la Ciutat i arxius de districte	16
Centres d'art i sales d'exposicions	17
Promoció social i associativa	
Centre cívics	18
Casals de barri	19
Espais joves, casals de joves i punts d'informació juvenil	20
Casals infantils i ludoteques	21
Casals i espais de gent gran	22
Centres d'informació i de gestió especialitzada	23
Hotels d'entitats	24
Habitatges dotacionals per a joves (10hj)	25
Accés a l'ensenyament	
Escoles bressol	26
Col·legis d'educació infantil i primària	27
Instituts d'educació secundària: ESO i cicles formatius de grau mitjà i superior	28
Centres d'educació especial	29
Escoles d'adults. Centres i aules d'educació permanent per a persones adultes	30
Centres d'ensenyament artístic i musical	31
Centres universitaris	32
Foment de l'esport	
Complexos esportius	33
Pavellons i pistes poliesportives	34
Piscines	35
Instal·lacions esportives especialitzades	36
Camps esportius	37
Espais esportius urbans	38
Atenció sanitària	
Hospitals i clíniques	39
Centres d'atenció primària de salut (CAP)	40
Centres de salut mental	41
Centres d'atenció i seguiment de drogodependències (CAS)	42

Atenció i inclusió social

Centres de serveis socials	43
Centres d'atenció i informació a les dones (PIAD, EAD, Casa d'Acollida)	44
Centres de dia per a gent gran	45
Centres de dia d'atenció especialitzada per a persones amb discapacitat (CAE)	46
Habitatges de lloguer amb serveis per a gent gran	47
Residències per a gent gran	48
Residències per a persones amb discapacitat	49
Llars residència i llars amb suport	50
Centres de desenvolupament infantil i d'atenció precoç (CDIAP)	51
Centres d'inclusió social (xarxa)	52
Centres ocupacionals per a persones amb discapacitat (CO)	53
Centres penitenciaris	54

Accés al món laboral

Equips externs de suport a la integració laboral (ESIL)	55
---	----

Tramitació

Oficines d'atenció al ciutadà (OAC)	56
-------------------------------------	----

Comerç

Mercats municipals	57
--------------------	----

Sostenibilitat

Punts verds. Punts verds de barri	58
-----------------------------------	----

Seguretat

Comissaries	59
-------------	----

Què és un equipament

Un equipament és un conjunt d'espais o d'instal·lacions definides i diferenciades de la via pública (sovint ubicades en una part o en la totalitat d'un edifici), que compta amb unes infraestructures de dimensions estandarditzades, per a unes activitats i usos específics i propis d'un servei dirigit a la ciutadania o a uns usuaris determinats (la raó de ser de l'equipament).

L'equipament és la infraestructura que fa possible la posada en marxa i la prestació d'un servei o d'un conjunt determinat de serveis, que, en el cas de les administracions públiques, estan prèviament descrits al *Catàleg de serveis* (eina fonamental en la implementació de les polítiques públiques d'atenció a les persones, orientades a la cobertura de necessitats individuals i col·lectives bàsiques).

Els equipaments poden ser de titularitat pública o privada. D'aquests, els de caràcter públic, i sigui quina sigui la seva fórmula de gestió, s'organitzen mitjançant un projecte (basat en valors i orientat a les persones), uns recursos (accessibles, sostenibles i respectuosos amb el medi ambient, de què els treballadors/es són l'eix fonamental), un pla de treball (amb adaptacions al territori) i uns òrgans de participació (plurals i transparents), tot això gestionat per una organització ben definida per tal d'assegurar-ne el manteniment i el funcionament ordinari en termes de qualitat, eficàcia i eficiència.

Els equipaments poden ubicar-se sobre sòl qualificat d'equipament, però també en edificacions sobre sòl destinat a altres usos.

A les properes fases del Pla d'equipaments i recollit als documents corresponents, analitzarem altres aspectes rellevants, no tant quant a la definició com a la planificació dels equipaments, com l'obligatorietat competencial o bé la suplència i/o subsidiarietat en la gestió dels serveis, l'adaptació horària, la perspectiva de gènere i les noves idees sobre els usos del temps, criteris d'estalvi i eficiència, o l'equilibri territorial en la distribució al mapa de la ciutat de cadascuna de les tipologies d'equipaments des d'una visió inclusiva i de coresponsabilitat.

Els equipaments estan regulats per normatives diverses (les referències) que, per tal d'adaptar-se al model social de la ciutadania en el seu temps (en constant evolució), ofereixen l'oportunitat de variacions i millores en una adequació equilibrada i natural.

En aquesta definició bàsica d'equipament s'han incorporat elements i reflexions extretes del Pla general metropolità, del programa municipal en fase d'elaboració "La Barcelona dels Barris (nou impuls per a una ciutat més pròxima)", de les orientacions de la Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona (Manifest del Fòrum Veïnal del Barcelonès, desembre de 2004), i dels plans d'equipaments sectorials i territorials (de districtes i de barris) ja elaborats.

Què és un pla d'equipaments

El pla d'equipaments ha de ser l'eina de planificació, de racionalització i de gestió que el Govern municipal necessita per orientar-se a l'òptim nivell de qualitat de vida i de cohesió social per al conjunt de la ciutadania.

Construït des dels principis bàsics de la participació i el consens entre l'Administració local i els actors que interactuen al territori, el pla d'equipaments no ha de deixar de ser mai un instrumental professional i rigorós a l'abast del conjunt de la ciutadania, i per tant, ha de ser accessible i clar.

Els objectius bàsics d'un pla d'equipaments són els següents:

- Identificar, ordenar, descriure i cartografiar tipològicament la situació actual.
- Analitzar la realitat actual a la ciutat i al seu entorn territorial més immediat, i establir estàndards i paràmetres per detectar deficiències a la xarxa actual d'equipaments.
- Identificar variables de futur partint de la situació actual, de l'evolució de les pràctiques socials, de les necessitats objectives detectades i de les expectatives.
- Definir criteris i àrees de millora per a la presa de decisions en el planejament futur d'equipaments.
- Planejar diferents escenaris de futur.

Així, un pla d'equipaments s'ha d'orientar a:

- Compartir coneixement.
- Cercar complicitats per arribar al màxim consens.
- Fer una prospectiva viable en termes de realitat.

Fases d'elaboració d'un pla d'equipaments

Destaquem tres fases per a l'elaboració d'un pla d'equipaments:

1. Coneixement
2. Anàlisi
3. Escenaris de futur

Les tres fases es desenvoluparan, mitjançant un instrumental i unes metodologies específiques, en un calendari limitat (d'aproximadament un any), i s'han d'acabar concretant, visualitzant i presentant en documents correlatius al llarg de tot el procés de participació ciutadana, fins arribar-ne a l'aprovació.

A cada fase, els seus elements bàsics són:

1. Coneixement

- Definicions i referències
- Criteris i estàndards
- Inventari i mapa

2. Anàlisi

- Paràmetres de càlcul de dèficit
- Models d'equipaments de futur
- Variables de futur
- Escenaris de necessitats
- Demandes i expectatives
- Dificultats en l'adquisició de sòl

3. Escenaris de futur

- Escenari 1: desenvolupament del Pla d'actuació municipal 2004-07 (a curt termini)
- Escenari 2: expectatives i demandes a mitjà termini (2005-15)
- Escenari 3: la xarxa de futur més òptima (a llarg termini)

Tipologia d'equipaments

El conjunt d'equipaments en funcionament a la ciutat, ordenats i agrupats en un catàleg, com veurem, poden identificar-se no solament d'acord amb els àmbits d'intervenció a què pertanyen, sinó pel grau de proximitat dels serveis que ofereixen i presten a la ciutadania.

Cada tipologia d'equipaments té un grau de proximitat diferent, que serà variable en el temps d'acord amb el procés de construcció de la ciutat. En definim tres nivells:

- **Equipaments de proximitat**, com aquells als quals l'arrelament al territori proper (el barri) i l'atenció a la seva pròpia comunitat els confereixen un valor afegit. Són el conjunt d'equipaments que cal planificar en la configuració d'un barri o d'un territori amb una comunitat amb sentit de pertinença. Constitueixen la xarxa d'equipaments amb serveis primaris

d'atenció. Com es recull als documents elaborats pels experts del programa "La Barcelona dels barris", la garantia de gaudir dels serveis (equipaments) definits com de proximitat no comporta necessàriament que cada barri hagi de tenir-los tots localitzats a l'interior dels seus límits. S'haurà de tenir en compte, no només la ràtio o els estàndards establerts, sinó també els radis d'influència de cada equipament en particular, que, en molts casos, poden abastar diversos barris, de manera total o parcial.

- **Equipaments de desconcentració**, amb els quals la comunitat no necessita identificar-se; tampoc no formen part de la xarxa primària de serveis. Tenen sentit com a reforç infraestructural dels de proximitat, o com un nivell superior en la cadena de prestació d'un servei, amb un grau d'especialització major. Per tot plegat, són uns equipaments que compten amb serveis de dimensió de districte o d'un conjunt de zones estadístiques grans properes (n'hi ha 38 a la ciutat de Barcelona). Per altra banda, són equipaments que requeriran una xarxa dotacional en termes d'infraestructures de connectivitat (transport públic) ben dimensionada.

- **Equipaments de centralitat**, o de capitalitat, on la realitat de l'entorn metropolità és la prioritària i la que, per tant, orienta la seva planificació futura. Són equipaments amb serveis singulars i/o extraordinaris, amb un grau d'especialització molt elevat, que, o bé orienten les seves activitats i prestacions a segments molt específics i reduïts de població (per exemple un centre de salut mental) o bé al conjunt de la població en general sense cap limitació d'accés (per exemple un museu).

La proximitat d'un equipament és un valor fruit d'un procés, en el qual tenen molt a veure aspectes com:

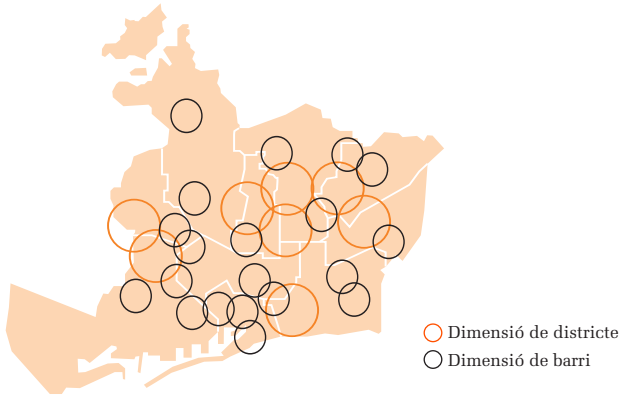
- la vocació d'universalització de determinats serveis,
- la pràctica en la construcció de la xarxa d'equipaments, i
- la construcció d'una ciutat cada vegada més interconnectada i homogènia.

D'altra banda, la proximitat és percebuda per la ciutadania d'acord amb elements no sempre objectivables com la qualitat de l'oferta, la distància fins al domicili, el prestigi de l'equipament, la capacitat física d'atenció i resposta, la identificació amb el territori, l'accessibilitat i connectivitat, i la visibilitat entre l'oferta total.

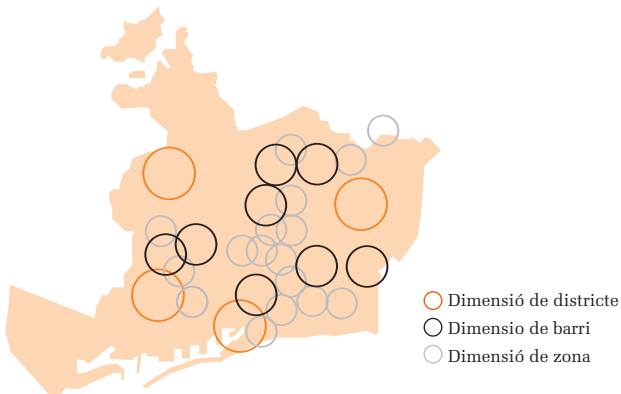
Equipaments de proximitat

Exemple: biblioteques

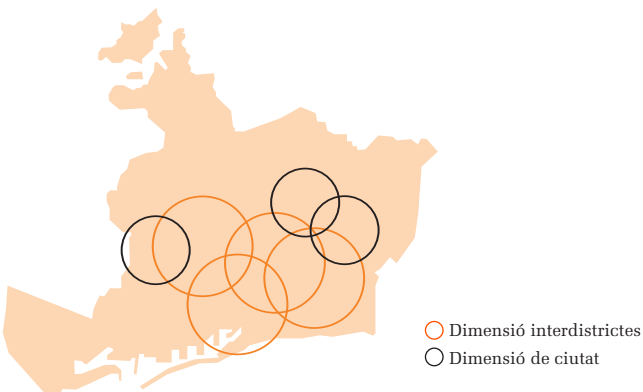
Equipaments de desconcentració

Exemple: complexos esportius

Equipaments de centralitat

Exemple: punts d'informació especialitzats

Sòl qualificat d'equipament

En l'actual fotografia del sòl qualificat d'equipament ens podem trobar tota una sèrie de situacions diferents que podríem agrupar en quatre categories diferents:

- Sòl consolidat amb qualificació d'equipament i ocupat per un equipament en funcionament.
- Sòl no consolidat que té qualificació d'equipament però encara no té aquest ús.
- Sòl previ al no consolidat que té una qualificació de transició i que necessita una transformació per obtenir la qualificació com a equipament.
- Sòl futur, que es pugui obtenir en operacions futures i noves.

El Pla general metropolità ha regulat els usos del sòl a Barcelona des de la seva aprovació i, conjuntament amb les successives lleis d'urbanisme, ha ordenat l'equipament a la ciutat. Aquestes normes s'han de dotar d'eines flexibles que permetin anar introduint en els sòls destinats a equipament noves tipologies i usos. L'experiència dels últims anys així ens ho indica:

- La incorporació de la tipologia de sòl 7@ en barris en transformació cap a usos vinculats a la ciutat del coneixement (per exemple: Poblenou).
- L'habitatge dotacional que, per la seva funció social de servei, s'orienta al reforç de l'autonomia personal i, per la seva capacitat de desplegar nous equipaments al mateix edifici, és ja entès com una nova dotació urbana sobre sòl qualificat d'equipament:
 - 10h o habitatges de lloguer per a joves, que la nova Llei d'urbanisme ja admet de manera directa com d'ús d'equipament, i no pas com una excepció.
 - Habitatges de lloguer amb serveis per a la gent gran o apartaments tutelats, que, tot i ser admesos per la normativa vigent, van haver de ser entesos com una evolució natural dels antics geriàtrics.

Sòls qualificats com a equipaments amb equipaments ja consolidats

Corresponen als sòls que tenen les qualificacions següents: 7a (actuals), 7b (de nova creació), 7c (metropolitans) o 7@ (vinculats a la ciutat del coneixement), i que estan ocupats per equipaments en funcionament (escoles, mercats, administració, seguretat, centres sanitaris i assistencials...), ja siguin de titularitat pública o privada.

Tot i la seva consolidació actual, mitjançant un pla especial se'n podria incrementar la dimensió (dins uns límits urba-

nístics raonables) o fins i tot modificar-ne l'existent, perquè es declarés obsolet o perquè necessités una transformació radical.

Reserves urbanístiques de sòls d'equipament o el que podríem anomenar equipaments no consolidats

Corresponen als sòls qualificats d'equipament en els quals actualment no hi ha cap equipament ni servei. Són el que podríem anomenar les reserves d'equipament, que en gran part són de titularitat privada i que per situar-hi equipaments de caràcter públic caldria la prèvia obtenció del sòl, amb les despeses consegüents. L'evolució dels preus del mercat de sòl a les grans ciutats, així com el marc legal en la valoració de l'expropiació, marquen uns preus d'adquisició sovint inabastables per a qualsevol institució pública. És per això que cal treure el màxim rendiment al sòl disponible i aprofitar les oportunitats del mercat per les vies de cessió, traspàs, permutes, etc. Només es produeix una cessió gratuïta d'aquests sòls d'equipament quan estan inclosos dins de l'àmbit d'actuacions urbanístiques de millora urbana.

Transformació d'usos a equipaments

Corresponen als sòls avui qualificats de 17/7 i que també es conceben com a reserves, tot i que cal una operació de transformació urbanística important prèvia. Per tant, podríem dir que estarien en un estadi previ al no consolidat, i que caldria abans transformar-ne la qualificació com a sòl d'equipament (clau 7).

Actualment estan ocupats per usos i activitats que el Pla general metropolità preveu que cal traslladar a mitjà o llarg termini, però que poden seguir mantenint aquestes activitats fins que es produeixi aquesta transformació urbanística.

Àmbits de transformació futura

Es tracta d'analitzar els nous barris previstos i d'avaluar-ne, des del punt de vista del planejament, les previsions d'habitatge, de població, d'activitats i d'usos, així com les reserves de sòl que preveuen els plans en tramitació:

- Avalució dels usos previstos i de les seves intensitats edificatòries.
- Avalució del nombre d'habitatges per sectors.
- Avalució de la previsió de població resident.
- Avalució dels llocs de treball previstos.
- Cartografia dels sòls qualificats d'equipament previstos en els plans actualment en tràmit.
- Detecció de les assignacions d'ús d'equipament, en sòls així qualificats, que s'hagin fet darrerament.

Pla general metropolità

El Pla general metropolità d'ordenació urbana, conegut com a PGM-76, va ser aprovat per la Comissió Provincial d'Urbanisme de Barcelona el 14 de juliol de 1976, per a l'ordenació urbanística del territori que integrava l'extingida Entitat Municipal Metropolitana de Barcelona i que comprenia un total de 27 municipis.

Té la naturalesa dels plans generals definits a la Llei del sòl de 1976, i va resultar una eina racionalitzadora del procés urbanístic i reequilibradora de la dinàmica constructiva d'aquells anys.

Les normes urbanístiques que conté, així com les modificacions introduïdes, han estat editades per la Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona en la darrera edició actualitzada de 2001.

Objectius

- Normalització del mercat del sòl. Reducció de les expectatives immobiliàries i de les rendes del sòl. A partir de l'aprovació del pla, els valors del sòl estan definits pel seu aprofitament urbanístic, que està preestablert pel mateix Pla.
- Descongestió de les àrees centrals. El Pla preveu les àrees de desenvolupament del sòl urbanitzable amb la previsió dels creixements residencials i industrials.
- Configuració i articulació dels sistemes urbans de comunicació i de dotacions.
- Previsió i delimitació de les àrees de transformació urbana.
- Millora de les condicions de l'habitatge.

Contingut

- Planejament físic en plànols d'ordenació (xarxa viària, usos del sòl i estructura orgànica del territori).
- Memòria (justificació del Pla, estudis demogràfics, estàndards i densitats).
- Estudi econòmic i financer (avaluació de les inversions necessàries per a dur a terme el Pla).
- Programa d'actuació (previsió de terminis d'execució del Pla).

Finalment, destaquem les Normes urbanístiques com a conjunt de disposicions normatives generals i de detall que regulen els procediments d'execució del Pla, el règim del sòl, els sistemes i la reglamentació i edificació del sòl urbà.

Suposen una aportació important al planejament municipal. Una d'aquestes és la definició de les qualificacions urbanísti-

ques, a partir de la seva caracterització per teixits d'edificació (barri antic, eixample, edificacions aïllades, etc.) amb subzones determinades per intensitats i ocupacions diferenciades, i que s'adapten a entorns diferents (fins a nou en l'edificació aïllada).

Per a cada zona es fixen els diferents usos admesos (habitatges, comerços, oficines, indústries).

Els seus instruments d'ordenació del sòl són els següents:

- Els sistemes o sòl públic destinats a espais verds, equipaments i sistemes de comunicacions que conformen l'estructura del Pla.
- Les zones o el conjunt d'àmbits on es desenvolupa l'activitat edificatòria privada.

En funció del teixit que recull o de les previsions de desenvolupament, les zones es defineixen de la manera següent:

- 12a i 12b: barri antic i sectors antics dels diferents barris; a Barcelona es preveu el 12b com a clau específica de conservació.
- 13a i 13b: densificació urbana, correspon a les intensitats dels eixamples. A l'eixample de Cerdà, que el PGM va fixar com a 13a, és d'aplicació l'Ordenança d'eixample, que fixa una categoria específica 13E.
- 15: conservació de l'estructura urbana i edificatòria en passatges o edificacions per a les quals cal redactar un pla especial que les ordeni.
- 18: zona subjecte a ordenació volumètrica o zones que tenen plans aprovats abans i després del PGM amb paràmetres especials.
- 20a/-: zona d'ordenació en edificació aïllada, que correspon a les àrees amb edificació de baixa densitat i aïllades.
- 22a: zona industrial, destinada a la implantació exclusiva d'edificacions i usos industrials.
- 14a i 14b: zona de remodelació, on calen plans especials que poden ser d'iniciativa pública (14a) o privada (14b).
- 16: zona de renovació urbana: rehabilitació per a barris amb un baix nivell de dotacions i que necessiten una actuació de millora.
- 17/6 i 17/7: zona de renovació urbana en transformació d'ús, que compren sòls amb usos inadequats, amb edificacions que es poden mantenir fins que no se'n produeixi la transformació. Cal un planejament especial per a la seva transformació.

Catàleg d'equipaments del Pla general metropolità

L'article 212 de la Normativa urbanística metropolitana defineix i ordena la següent relació d'àmbits i tipologies d'equipaments comunitaris:

Docents	<ul style="list-style-type: none"> – Centres docents (públics o privats) – Annexos esportius
Sanitaris i assistencials	<ul style="list-style-type: none"> – Centres sanitaris o assistencials (públics o privats) – Geriàtrics (públics o privats) – Cementiris
Culturals i religiosos	<ul style="list-style-type: none"> – Temples – Centres religiosos – Instal·lacions per a congressos – Instal·lacions per a exposicions – Sales de reunions – Annexos esportius – Annexos recreatius
Esportius i recreatius	<ul style="list-style-type: none"> – Instal·lacions esportives – Campaments – Centres de expansió – Balnearis – Establiments de bany – Establiments turístics no residencials – Annexos de serveis
Abastiments i subministraments	<ul style="list-style-type: none"> – Escorxadors – Mercats – Centres d'abastiment públics – Àrees de servei
Tècnics, administratius i de seguretat	<ul style="list-style-type: none"> – Edificis per a serveis de l'Administració pública – Serveis de seguretat – Serveis militars

Catàleg d'equipaments actual

La complexitat de la gestió municipal, després de vint-i-cinc anys de ple funcionament dels Serveis Personals, justifica la necessitat de revisar i actualitzar el *Catàleg d'equipaments* establert per la Normativa urbanística metropolitana, i no només quant a les tipologies, sinó també respecte als àmbits que els agrupen.

La realitat social canviant ha requerit una diversificació i especialització en la intervenció pública que cal expressar en la seva correcta dimensió:

- Accés a la cultura
- Promoció social i associativa
- Accés a l'ensenyament i a l'educació
- Foment de l'esport
- Atenció sanitària
- Atenció i inclusió social
- Accés al món laboral
- Informació i tramitació
- Comerç
- Sostenibilitat
- Seguretat

Al nou *Catàleg*, encara en fase de disseny, hem incorporat les grans tipologies d'equipaments, agrupades per lògiques d'intervenció (els àmbits), que tenen un impacte superior sobre la vida de les persones d'una comunitat.

Per a cada tipologia s'ha identificat, d'entre el conjunt de la població, els destinataris prioritaris, des d'una visió molt generalista.

- Equipaments de proximitat (els que identifiquem amb el barri)
- Equipaments de desconcentració (els que identifiquem amb el districte)
- Equipaments de centralitat o capitalitat (els que identifiquem amb la ciutat)

Àmbits	Tipologies	Competència municipal	Important presència sector privat	Població general	Adults (36-65 anys)	Gent gran (>65 anys)	Població sobreenvellida (>80 anys)	Petita infància (0-3 anys)	Infància i adolescència (3-15 anys)	Joventut (16-35 anys)
Accés a la cultura	Biblioteques									
	Auditori i centres de recursos musicals									
	Teatres i sales d'arts escèniques									
	Museus i centres amb col·leccions									
	Arxiu Municipal Administratiu, Arxiu Històric de la Ciutat i arxius de districte									
	Centres d'art i sales d'exposicions									
Promoció social i associativa	Centre cívics									
	Casals de barri									
	Espais joves, casals de joves i punts d'informació juvenil									
	Casals infantils i ludoteques									
	Casals i espais de gent gran									
	Centres d'informació i de gestió especialitzada									
	Hotels d'entitats									
	Habitatges dotacionals per a joves (10hj)									
Accés a l'ensenyament	Escoles bressol									
	Col·legis d'educació infantil i primària									
	Instituts d'educació secundària: ESO i cicles formatius de grau mitjà i superior									
	Centres d'educació especial									
	Escoles d'adults. Centres i aules d'educació permanent per a persones adultes									
	Centres d'ensenyament artístic i musical									
	Centres universitaris									
Foment de l'esport	Complexos esportius									
	Pavellons i pistes poliesportives									
	Piscines									
	Instal·lacions esportives especialitzades									
	Camps esportius									
	Espais esportius urbans									
Atenció sanitària	Hospitals i clíniques									
	Centres d'atenció primària de salut (CAP)									
	Centres de salut mental									
	Centres d'atenció i seguiment de drogodependències (CAS)									
Atenció i inclusió social	Centres de serveis socials									
	Centres d'atenció i informació a les dones (PIAD, EAD, Casa d'Acollida)									
	Centres de dia per a gent gran									
	Centres de dia d'atenció especialitzada per a persones amb discapacitat (CAE)									
	Habitatges de lloguer amb serveis per a gent gran									
	Residències per a gent gran									
	Residències per a persones amb discapacitat									
	Llars residència i llars amb suport									
	Centres de desenvolupament infantil i d'atenció precoç (CDIAP)									
	Centres d'inclusió social (xarxa)									
	Centres ocupacionals per a persones amb discapacitat (CO)									
	Centres penitenciaris									
Accés al món laboral	Equips externs de suport a la integració laboral (ESIL)									
Tramitació	Oficines d'atenció al ciutadà (OAC)									
Comerç	Mercats municipals									
Sostenibilitat	Punts verds. Punts verds de barri									
Seguretat	Comissaries									

Biblioteques

Definició bàsica

Les biblioteques públiques són equipaments culturals de lliure accés que tenen la funció d'oferir informació als seus usuaris, en qualsevol tipus de suport, per tal de facilitar la generació de coneixement.

Les biblioteques existents a la ciutat de Barcelona es poden agrupar de la manera següent:

- Biblioteques generals de titularitat privada (com la de l'Ateneu Barcelonès).
- Biblioteques especialitzades de titularitat pública o privada (com la de la Filmoteca de la Generalitat, les biblioteques de museus, etc.).
- Biblioteques universitàries.
- Biblioteca de Catalunya (patrimonial).
- Biblioteques que formen el sistema de lectura pública:
 - Públiques de titularitat municipal (antigament anomenades populars), i de titularitat privada d'ús públic (entitats financeres...).
 - Escolars (segons els diferents cicles educatius).

Descripció dels serveis

- Informació, orientació i assessorament (guies de lectura, serveis a les escoles, etc.).
- Consulta de fons i materials (catàleg, hemeroteca, bases de dades, fons especialitzats, etc.).
- Lliure accés a Internet.
- Préstec de documents (préstec a domicili, interbibliotecari, etc.).
- Sales d'estudi nocturnes (activitats i formació).
- Espais multimèdia (ofimàtica, formació, autoservei, etc.).
- Servei de documentació de literatura infantil i juvenil (Nascuts per llegir, Racó de pares, etc.).
- Activitats culturals i de foment de la lectura (clubs de lectura, L'aventura de llegir, Lletra petita, exposicions, etc.).

Referències

- Llei de bases de règim local.
- Llei 4/1993, de 18 de març, del sistema bibliotecari de Catalunya (modificació i enriquiment de la Llei de biblioteques de Catalunya, de 24 d'abril de 1981).
- Normes per a biblioteques públiques a Catalunya, 1991.
- Mapa de lectura pública de Catalunya, 2003.
- Pla de biblioteques de Barcelona, 1998-2010. Ajuntament de Barcelona.
- Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya.
- Federació Internacional d'Associacions Bibliotecàries IFLA (organisme vinculat a la UNESCO). El Consorci de Biblioteques de Barcelona està representat a la Secció Biblioteca Pública des de l'any 2004.
- Secció Metropolitana Libreries de l'IFLA (abans INTAMEL), que agrupa biblioteques públiques de ciutats de més de 400.000 habitants.

Estàndards i criteris

El Pla de biblioteques de Barcelona (1998-2010) diu:

- **Biblioteca central urbana: 1**
 - 600.000 volums de fons. Creixement anual d'un 10%.
 - Més de 72 hores d'obertura setmanals.
 - 15.000 m² de superfície útil.
- **Biblioteques de districte: 11**
 - Per a poblacions de 75.000-150.000 habitants.
 - De 45 a 60 hores d'obertura setmanals.
 - 0,75 volums per habitant (fons de 75.000 volums).
 - Creixement anual d'un 10%.
 - De 2.000 a 3.000 m² de superfície útil.
- **Biblioteques de barri: 28**
 - Per a poblacions de 10.000-25.000 habitants.
 - De 30 a 40 hores d'obertura setmanals.
 - 0,75 volums per habitant (fons de 20.000 volums).
 - Creixement anual d'un 10%.
 - De 500 a 650 m² de superfície útil.

Auditori i centres de recursos musicals

Definició bàsica

Un auditori és un equipament destinat majoritàriament a la producció i difusió d'espectacles musicals. S'inclouen en aquesta definició els tres grans equipaments musicals públics de la ciutat.

En l'àmbit del suport a la creació dels nous talents en música moderna, els centres de recursos musicals centren la seva activitat en la difusió i la formació. Disposen d'espais per a l'assaig, la producció, la formació i les actuacions, així com també de l'equipament tècnic i escenotècnic corresponent.

Referències

- Reial decret 2816/1982, de 27 d'agost, pel qual s'aprova el Reglament general de policia d'espectacles públics i activitats recreatives.
- Llei del Parlament de Catalunya 10/1990, de 15 de juny, d'espectacles, activitats recreatives i establiments públics.

Descripció dels serveis

- **Auditori**
 - Programació general de temporada i programació familiar.
 - Serveis educatius adreçats a les escoles.
 - Serveis associats a l'acolliment de públic (informació, taquilles, guarda-roba, bar, botiga).
 - Produccions i coproduccions.
 - Lloguer d'espais (actes socials, institucionals i esdeveniments d'empresa).
- **Centres de recursos musicals**
 - Suport a la creació.
 - Formació.
 - Programació estable de difusió i actuacions en viu.

Estàndards i criteris

No hi ha cap regulació legal dels estàndards per a auditoris ni per a centres de recursos musicals; per tant, només podem parlar de criteris generals sobre les tipologies d'àrees que tenen o que han de tenir. D'entre les més comunes, cal indicar-ne les següents:

- **Auditori**
 - Àrea d'acollida: vestíbul distribuïdor amb punt d'informació i control, amb serveis complementaris com el bar cafeteria.
 - Àrea de direcció i administració: despatxos.
 - Àrea de representació: infraestructura de representació, amb una instal·lació de sonorització adequada.
- **Centres de recursos musicals**
 - Àrea de creació: tallers i espais d'assaig.
 - Àrea de producció.
 - Àrea de formació.
 - Àrea de direcció i administració.

Teatres i sales d'arts escèniques

Definició bàsica

Un teatre és un equipament destinat majoritàriament a la producció i difusió d'espectacles escènics (teatre, dansa i música). Disposa de caixa, infraestructura escènica, una instal·lació de sonorització adequada i un sistema fix d'acollida del públic.

Parlem de sala d'arts escèniques per referir-nos a un espai que permet la realització de muntatges escènics o altres actes que no requereixin infraestructures estables. En aquest cas, no sempre disposen de caixa escènica ni d'un sistema fix d'acollida del públic.

Barcelona disposa de teatres públics (municipals, d'altres administracions o bé consorciats amb altres administracions), de sales i teatres privats i, finalment, de teatres i espais escènics integrats en entitats i associacions.

Descripció dels serveis

Els teatres disposen de tots o d'una part dels serveis següents:

- Programació: general de temporada i familiar.
- Serveis educatius i programació adreçada a escoles.
- Visites guiades.
- Produccions i coproduccions.
- Lloguer d'espais.
- Atenció al públic (informació, taquilles, guarda-roba, bar, botiga).

Referències

- Reial decret 2816/1982, de 27 d'agost, pel qual s'aprova el Reglament general de policia d'espectacles públics i activitats recreatives.
- Llei 10/1990 del Parlament de Catalunya, de 15 de juny, d'espectacles, activitats recreatives i establiments públics.
- Guía de estándares de los equipamientos culturales en España. Federació Espanyola de Municipis i Províncies / Diputació de Barcelona, Àrea de Cultura / Ministeri d'Educació, Cultura i Esport. Direcció General de Cooperació i Comunicació Cultural. Madrid, 2003.
- Mapa de infraestructuras, operadores y recursos culturales (MIOR). Ministeri d'Educació. Madrid, 1995.

Estàndards i criteris

No hi ha cap regulació legal dels estàndards per a teatres i sales d'arts escèniques i, per tant, només podem parlar de criteris generals sobre les tipologies d'àrees que tenen o que han de tenir. D'entre les més comunes, cal indicar les següents:

- Àrea d'accés: vestíbul, venda d'entrades, punt d'informació i serveis.
- Àrea de direcció i administració: despatx.
- Àrea de magatzem: moll, magatzem i taller.
- Àrea de teatre: àrea d'escena, camerinos, cabina de control, platea i pisos.

Museus i centres amb col·leccions

Definició bàsica

Són museus les institucions permanents, sense finalitat de lucre, al servei de la societat i del seu desenvolupament, que es caracteritzen per:

- Presentar i difondre el patrimoni cultural que contenen.
- Reunir un conjunt de béns culturals mobles i immobles.
- Conservar, documentar, estudiar i exhibir els béns culturals que en formen part.
- Difondre el coneixement per a la recerca, l'ensenyament i el gaudi intel·lectual i estètic.
- Constituir-se en espai per a la participació cultural, lúdica i científica dels ciutadans i ciutadanes.

Els centres amb col·leccions són equipaments on s'exposa el conjunt de béns culturals conservats per una persona física o jurídica i que no reuneixen les condicions que la llei estableix per als museus.

Referències

- Llei 17/1990, de 2 de novembre, de museus (DOGC 1367/1990, de 14 de novembre de 1990), en què es defineixen museus i col·leccions.
- Decret 35/1992, de 10 de febrer, de desplegament parcial de la Llei 17/1990, de 2 de novembre, de museus (DOGC 1561, de 26 de febrer de 1992).
- Decret 239/1992, de 13 d'octubre, de gestió desconcentrada de museus (DOGC 1666, de 6 de novembre de 1992).
- Decret 232/2001, de 28 d'agost, sobre el personal tècnic i directiu de museus.

Descripció dels serveis

Els serveis dels museus s'orienten a fer efectives algunes de les funcions principals d'aquests equipaments:

- **Difusió del fons**
 - Exposicions
 - Publicacions
 - Visites guiades
- **Educació i acció cultural**
 - Tallers
 - Conferències
 - Presentacions
 - Congressos
- **Servei de documentació**
 - Consulta del fons
- **Serveis complementaris**
 - Botiga
 - Cafeteria

Estàndards i criteris

No hi ha cap regulació legal dels estàndards per a museus, més enllà de ser oberts al públic, però sobre el seu programa funcional destaquem els espais i elements característics més comuns:

- Àrea d'acollida: vestíbul per a la recepció, el control d'entrada, el punt d'informació i de distribució, la botiga per a venda de publicacions i altres objectes, guarda-roba i serveis complementaris del museu, com el bar cafeteria.
- Àrea d'exposició: sala o sales d'exposicions, amb la informació adequada per poder identificar el patrimoni exposat.
- Àrea de difusió: aules per a activitats i tallers amb grups.
- Àrea de direcció i administració: despatxos, sala de reunions, arxiu.
- Àrea d'investigació: espai per facilitar la informació sobre els objectes que constitueixin el fons del museu. Tallers de restauració i de manteniment, sales de reserva i magatzems.

Arxiu Municipal Administratiu, Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona i arxius de districte

Definició bàsica

És un equipament que conté un conjunt de documents produïts i rebuts per l'Administració, i que són accessibles al conjunt de la ciutadania per a la gestió administrativa, la investigació i la formació. El sistema municipal d'arxius el formen quatre sectors: l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona, l'Arxiu Municipal Administratiu, la xarxa d'arxius municipals de districte –que constitueixen l'Arxiu Municipal de Barcelona– i els arxius de gestió de les oficines municipals.

L'arxiu municipal de districte és l'equipament encarregat de recollir, conservar, classificar i fer accessibles els fons documentals generats per l'administració dels consells municipals de districte o qualsevol òrgan municipal d'àmbit territorial de districte, els derivats de les transferències de competències, els fons històrics dels antics municipis del Pla de Barcelona i aquells que els ciutadans hi vulguin dipositar mitjançant cessió o donació. Assumeixen, respecte als òrgans del districte, les funcions que tenen assignades l'Arxiu Municipal i l'Arxiu Històric de la Ciutat.

Descripció dels serveis

Els serveis que s'ofereixen des dels arxius municipals de districte són els següents:

- Recuperació del patrimoni documental no oficial de l'àmbit territorial del districte.
- Consulta del fons documental, per garantir el dret d'accés de la ciutadania a tota la documentació de consulta pública, històrica i/o administrativa.
- Reproducció dels documents.
- Préstec intern per necessitats administratives i per activitats de difusió.
- Serveis educatius.
- Difusió dels fons: publicacions, conferències, exposicions, itineraris històrics, etc.

Referències

- Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i documents de Catalunya.
- Projecte d'ordenació d'arxius de l'Ajuntament de Barcelona (1988).
- Normes reguladores de l'organització i funcionament del sistema municipal d'arxius. Decret d'alcaldia de 10 de desembre de 1990.
- Instrucció relativa als arxius municipals de districte. Decret d'alcaldia de 2 de juliol de 1991.
- Instrucció relativa al sistema d'administració integral de la documentació i dels arxius de l'Ajuntament de Barcelona. Decret d'alcaldia de 15 de desembre de 1997.

Estàndards i criteris

Cada districte comptarà amb un arxiu unitari que reuneixi els fons administratiu i històric, sovint indestriables. Del seu projecte funcional es calcula un equipament de 1.000 m² aproximadament, repartits de la manera següent:

- Sala de dipòsit, amb un mínim de 2.500 metres lineals de prestatge, que representen una superfície mínima de 700 m², convenientment climatitzada i amb les necessàries mesures antiincendi i intrusió.

- Sala de consulta, habilitada per a 15 persones, dotada de terminals de consulta electrònica i amb espai per a la biblioteca auxiliar corresponent. Espai aproximat: 50 m².
- Sala de classificació: espai aproximat: 50 m².
- Espai per a la recepció i primer tractament de la documentació: 30 m².
- Despatxos per a l'arxiver i el personal auxiliar: un espai de 30 m².
- Espai de recepció i acollida: espai aproximat de 15 m².
- Espai polivalent*: per a activitats de difusió i servei educatiu.
- Espais diversos: sanitaris, magatzem, restauració, etc. de 25 m².

* Pot ser compartit amb altres equipaments municipals.

Centres d'art i sales d'exposicions

Definició bàsica

Un centre d'art és un espai dissenyat per a la creació, la producció i la difusió de les diferents branques visuals. Quan això només se centra en la difusió, parlem de sales d'exposició.

La ciutat de Barcelona disposa de centres d'art públics, ja siguin municipals, consorciats o d'altres administracions, i també de centres d'art privats i associatius.

Referències

- *Guía de estándares de los equipamientos culturales en España*. Federació Espanyola de Municipis i Províncies / Diputació de Barcelona, Àrea de Cultura / Ministeri d'Educació, Cultura i Esports. Direcció General de Cooperació i Comunicació Cultural. Madrid, 2003.

Descripció dels serveis

Els principals serveis que s'ofereixen des d'aquests equipaments són els següents:

- **Serveis de suport a la creació**
- **Serveis de difusió**
 - Exposicions
 - Visites comentades
 - Conferències i debats
- **Serveis de formació**
 - Programes educatius
 - Tallers
- **Serveis d'informació**
 - Espais de consulta (hemeroteca)

Estàndards i criteris

No hi ha cap regulació legal dels estàndards per a centres d'art ni per a sales d'exposicions i, per tant, només podem parlar de criteris generals sobre les tipologies d'àrees que tenen o que han de tenir (programa funcional). D'entre les més comunes, cal indicar les següents:

- Àrea d'acollida: recepció, punt d'informació i de distribució. Serveis complementaris com la botiga o el bar.
- Àrea d'exposició.
- Àrea de tallers: espais complementaris a les exposicions o activitats del centre.
- Àrea de direcció i administració: despatxos i sales de reunions.
- Magatzems: espais de muntatge, manteniment, o bé de reserva.
- Àrea de difusió: espais per a accions culturals diverses.

Centres cívics

Definició bàsica

Són equipaments municipals de proximitat orientats al desenvolupament social i cultural del territori, a la participació, en general, dels ciutadans i ciutadanes en les tasques de la comunitat, així com a la promoció de la vida associativa. Esdevenen autèntics aparadors de l'acció pública al barri i un escenari enriquidor i vertebrador de l'agenda popular de la comunitat.

Les seves instal·lacions bàsiques són les següents:

- Punt d'atenció i informació al ciutadà.
- Sala d'actes (polivalent o auditori o teatre).
- Sales polivalents (reunions i tallers) i especialitzades (tallers, assaig i creació, i exposicions).

Molts dels centres cívics s'ubiquen en edificis de dimensions superiors que permeten la concentració d'equipaments socials, la qual cosa facilita:

- l'optimització i rendibilització dels recursos (horaris més amplis, economia d'escala en serveis comuns),
- una major proximitat i visibilitat dels serveis al barri, i
- la interrelació i la col·laboració entre serveis i públics.

Descripció dels serveis

- Atenció i informació al ciutadà.
- Espais de participació i de relació interpersonal.
- Formació i creació (els tallers).
- Cessió d'espais per a la vida comunitària (associativa i/o veïnal).
- Activitats de divulgació i difusió cultural.
- Agenda festiva popular.
- Foment de la creació artística.

Han de disposar d'un espai bàsic de participació: consell de centre.

L'experiència de molts centres cívics de la ciutat fa de la comissió d'activitats una altra bona fórmula de participació ciutadana en la gestió d'aquesta mena d'equipaments.

Referències

- Acord de la Comissió Municipal Permanent, de 13 d'abril de 1984, sobre normes de funcionament dels centres cívics.
- Acord de la Comissió Municipal Permanent, de 14 de juny de 1985, sobre gestió de centres cívics, amb els Decrets d'Alcaldia de 3 d'octubre de 1985 i de 23 d'octubre de 1999.
- Decret 222/1996, de 12 de juny, de règim jurídic bàsic dels equipaments cívics.
- Normes reguladores de la participació ciutadana.

Estàndards i criteris

La ciutat disposa (el 2005) de 58.395 m² en espais propis de centre cívic, la qual cosa significa un 0,0362 m² per cada habitant.

La implantació d'aquest equipament com a referència territorial i de proximitat a la ciutat implica un creixement de la xarxa en prop de 10 centres més, que fa assolir una ràtio estimada de: 0,05 m² per cada habitant

- Població mínima de 15.000 habitants

Elements correctors:

- Connectivitat del barri
- Orografia i accessibilitat
- Oferta privada

Casals de barri

Definició bàsica

Són equipaments municipals de proximitat que actuen com a promotors de la vida social i associativa d'una comunitat, des d'una visió molt local i intergeneracional. Destinats a l'acolliment, l'esbarjo i la convivència, els casals de barri troben més rellevància allà on les infraestructures i els serveis del centre cívic no són presents a prop.

Gestionats per entitats cíviques ben arrelades al territori, compleixen unes funcions entre les pròpies d'una entitat veïnal i les dels equipaments municipals orientats a la promoció social, com les següents:

- Atendre les demandes dels veïns.
- Gestionar la informació disponible (urbanística, associativa, i de serveis presents al territori).
- Fomentar el voluntariat.
- Acollir i integrar.
- Programar un calendari d'activitats de lleure i cultura popular.
- Gestionar cicles de cursets i tallers.
- Oferir activitats lúdiques i de lleure.

Descripció dels serveis

- Oferta de cursets i tallers.
- Organització d'activitats socioculturals.
- Punt d'informació a veïns i veïnes i entitats.
- Cessió d'espais per a la vida comunitària (reunions i actes oberts).
- Participació en l'agenda festiva popular.

Referències

- Decret 222/1996, de 12 de juny, de règim jurídic bàsic dels equipaments cívics.
- Normes reguladores de la participació ciutadana.

Estàndards i criteris

La ciutat compta amb 13 casals de barri, dels quals més de la meitat es localitza en àrees on no hi havia equipaments de la xarxa de ciutat.

Criteri general:

- No tenir a prop (uns 500 m) suficients infraestructures per a la promoció social de caire intergeneracional (centre cívic).

Elements correctors:

- Complementarietat de l'activitat del sector associatiu respecte a la infraestructura existent.
- Orografia i accessibilitat del territori.
- Connectivitat (transport públic).

Espais joves, casals de joves i punts d'informació juvenil

Definició bàsica

Són equipaments de context territorial variable, amb uns serveis i un funcionament estables orientats al desenvolupament personal dels joves des de la cultura de la pau i els valors democràtics, al foment del diàleg, a la solidaritat i la tolerància, al suport a la creativitat, al treball en grup des de la participació activa i la col·laboració, al foment de l'associacionisme i a la presa de decisions autònomes i responsables.

La seva xarxa d'equipaments, especialitzats o no, constitueix la referència de la política pública de joventut, i està constituïda per tres tipologies bàsiques agrupades pel seu context territorial d'intervenció:

- **De proximitat:**

- Casal (per ex.: Les Corts, Prosperitat, Roquetes, Sant Gervasi, el Coll).

- **De desconcentració:**

- Espai jove (per ex.: Boca Nord, La Bàscula, Garcilaso, Casal d'Associacions, l'Eixample).
- Punt d'informació (CIA).

Descripció dels serveis

Aquests equipaments presten una àmplia diversitat de serveis mitjançant tècniques que combinen l'animació sociocultural participativa i la dinamització de grups i col·lectius al territori, amb la informació, l'orientació i l'assessorament personalitzat específic.

- Informació, orientació i assessorament (acadèmic, habitatge, laboral, agenda cultural, viatges, etc.).
- Activitats socioculturals i educatives.
- Formació i creació (tallers i cursets, laboratoris, bucs i espais d'assaig).
- Ludoteca.
- Sortides i intercanvis.
- Viver de projectes i iniciatives associatives.
- Espais d'estudi nocturn.
- Cessió d'espais (grups, entitats).

Referències

- Decret 222/1996, de 12 de juny, de la Generalitat de Catalunya sobre els equipaments cívics de dinamització sociocultural (DOGC núm. 2219, 17 de juny de 1996).
- Ordre de 7 d'octubre de 1987 sobre les condicions dels serveis d'informació juvenil (DOGC núm. 906, de 26 d'octubre): obertura i funcionament.
- Llei catalana de política de joventut, que està elaborant la Generalitat de Catalunya.
- Carta Municipal, que estableix que l'Ajuntament és l'Administració encarregada de la gestió de tots els equipaments públics destinats a la infància i la joventut en el camp de la prevenció, la promoció i el lleure.
- Jornades de Polítiques Locals de Joventut (novembre, 2002) Diputació de Barcelona: dossier de conclusions.

Estàndards i criteris

- **1 casal de joves** per cada barri amb més de 10.000 joves:
 - Preferentment integrat en un equipament de promoció social.
 - Mínim de 300 m² d'espais propis i independents.
- **1 centre de desconcentració** per districte:
 - Espai jove: mínim 1.000 m².
 - Punt d'informació juvenil: d'uns 90 m².(preferentment integrat en un equipament de promoció social)

Elements correctors:

- Equilibri territorial
- Connectivitat i accessibilitat
- Oferta privada i associativa

Casals infantils i ludoteques

Definició bàsica

Equipaments per a l'educació en el lleure, destinats a la infància (entre els 3 i els 12 anys) i a la adolescència (d'entre 12 i 16 anys), i a les seves famílies, mitjançant un programa d'activitats, dirigit per monitors i educadors especialitzats, basat en el joc i en la relació interpersonal, que han de contribuir al procés evolutiu de l'infant, ja sigui a través del desenvolupament d'hàbits socials o del creixement creatiu i afectiu, i el descobriment del seu entorn social.

Per assegurar la seva vinculació al territori, participa en l'agenda sociocultural del barri i coordina la seva oferta amb els espais infantils de les associacions del seu entorn comunitari.

Hi ha diferents tipologies d'equipaments en funció de la finalitat i del projecte:

- Casal o espai infantil
- Ludoteca

Descripció dels serveis

- Informació i assessorament als pares i mares.
- Dinamització grupal.
- Tallers.
- Racó de lectura i dibuix.
- Ludoteca (joc simbòlic, de taula i familiar, estratègic i de rol, informàtic, etc.).
- Activitats i espectacles infantils i en família.
- Sortides (colònies i campaments) i intercanvis.
- Activitats en període de vacances escolars (dins i fora de la ciutat).

Altres serveis:

- Ludoteca en família (també amb infants de mesos i fins a 3 anys).

Referències

- Llei 38/1991 d'instal·lacions destinades a activitats d'infants i joves.
- Decret 222/1996 dels equipaments cívics. Definició dels equipaments cívics: ludoteques i casals.
- Decret 284/1996 del sistema català de serveis socials, que defineix els casals com altres serveis de suport social a l'atenció primària i especialitzada.
- Carta Municipal, que estableix que l'Ajuntament és l'Administració encarregada de la gestió de tots els equipaments públics destinats a la infància i a la joventut en el camp de la prevenció, la promoció i el lleure.
- Charte de Qualité des Ludothèques Françaises, juny de 2003.

Estàndards i criteris

- 1 casal (o espai o ludoteca) als barris amb un mínim de 3.500 infants (de 3 a 16 anys).
- 4 m² per nen inscrit (un màxim de 150 inscrits).

Elements correctors:

- Necessitats socials de la comunitat
- Orografia i accessibilitat
- Connectivitat
- Oferta associativa

Casals i espais de gent gran

Definició bàsica

Els casals o espais de gent gran són equipaments de proximitat destinats a l'acolliment, l'esbarjo i la convivència. El seu objectiu és afavorir la plena integració social de les persones grans, la prevenció de situacions d'aïllament social, el foment de la relació interpersonal i la promoció de la participació activa en la vida de la seva comunitat.

S'adrecen a persones majors de 60 anys i les seves parelles, encara que aquestes no compleixin els criteris d'edat, i a les persones en procés d'afrontar una nova etapa de la vida com és la jubilació.

Són espais de relació i intercanvi oberts a les iniciatives ciutadanes, un lloc on formar-se i informar-se, participar i ser solidari amb els altres.

Els òrgans de representativitat, participació i gestió són els següents:

- Assemblea d'usuaris (socis)
- Comissió d'activitats
- Comissió gestora

Descripció dels serveis

Serveis bàsics:

- Punt d'informació (serveis i activitats, dins i fora de l'equipament).
- Espai relacional de lliure accés.
- Programa d'activitats socioculturals, de formació, de lleure, relacionals, de foment de la salut i d'altres.
- Suport en infraestructures i tècnic a iniciatives de grups.
- Dinamització i foment del voluntariat.

Serveis complementaris:

- Servei d'àpats de migdia.
- Cafeteria.
- Aules d'accés a les noves tecnologies.
- Aules de lectura i estudi.
- Espai de billar.
- Espais exteriors oberts: jardí, espai de petanca.

Referències

- Decret 284/1996, de 23 de juliol, de regulació del sistema català de serveis socials.
- Decret 222/1996, de 12 de juny, de règim jurídic bàsic dels equipaments cívics del Departament de Benestar Social.
- Normes generals d'organització i funcionament dels casals de jubilats. Ajuntament de Barcelona, 1982 (modificat al 1987).
- Normes reguladores de la participació ciutadana.
- Pla de casals i espais de gent gran municipals de Barcelona (en elaboració).

Estàndards i criteris

La ciutat disposa de 57 casals i espais municipals, 16 de la Generalitat, 10 clubs de jubilats de la Fundació Viure i Conviure (Caixa de Catalunya), 13 esplais de la Fundació "la Caixa" i un nombre no quantificat de casals parroquials i associatius.

- A 10 minuts caminant des de casa (uns 500 m).
- Capacitat de l'equipament: entre 100 i 300 persones (simultàniament).
- 3,5 m² per persona.

Centres d'informació i de gestió especialitzada

Definició bàsica

Són equipaments singulars, altament especialitzats quant a continguts i serveis d'atenció. No funcionen en xarxa, tot i que es vinculen amb els serveis del conjunt d'equipaments del territori.

La població destinatària variarà en cada cas en funció dels serveis que es presten:

- Adolescents: punts d'informació i assessorament acadèmic (Punts)
- Joves: Centre d'Informació i Assessorament per a Joves (CIA) i Casal d'Associacions Joves de Barcelona (CAJB)
- Dones: Centre d'Informació i Recursos per a les Dones (CIRD)
- Persones nouvingudes: Servei d'Atenció a les Persones Immigrades Estrangeres i Refugiades (SAIER)
- Població en general: Oficina per a la No-Discriminació (OND), Centre Interreligiós de Barcelona (CIB) i Oficina d'Habitatge de Barcelona (OHB).

La metodologia de treball d'aquests equipaments consisteix en la informació i l'assessorament, l'orientació i la derivació, la tramitació i la gestió especialitzada, la mediació des del diàleg i l'acompanyament.

Descripció dels serveis

- CIAJ: informació als joves (lleure, mercat d'habitatge, món laboral, associacionisme, viatges, oci).
- CAJB: assessorament (associacionisme) i viver d'entitats joves.
- OND: informació, orientació i formació sobre drets civils de la ciutadania, mediació i orientació jurídica en conflictes de drets civils.
- CIB: informació, formació i diàleg interreligiós.
- SAIER: atenció primària i pla d'acollida de persones nouvingudes.
- CIRD: informació, documentació i assessorament sobre temes de dones.
- OHB: informació i registre sobre l'habitatge (promocions, accés).
- Punts: informació i orientació sobre currículum i itineraris acadèmics.

Referències

- Declaració Universal dels Drets Humans.
- Carta de salvaguarda dels drets humans a les ciutats, aprovada en el Consell Plenari de l'Ajuntament de Barcelona el 21 de juliol de 2000.
- Programa d'actuació municipal 2004-2007.
- Pla d'acció contra el racisme i la xenofòbia impulsat per la Unesco.
- Pla municipal d'immigració de Barcelona.

Estàndards i criteris

Aquests equipaments responen a criteris de capitalitat-centralitat, la qual cosa vol dir que són equipaments únics, que es gestionen d'acord amb lògica de ciutat.

En general, els criteris de prestació d'aquests equipaments que cal garantir són els següents:

- Atenció individualitzada indiscriminada (basat en dret i no en el lloc de residència a la ciutat, l'edat, l'origen).
- Orientació i assessorament específic.
- Gestió especialitzada.
- Coordinació amb la xarxa de proximitat.

Hotels d'entitats

Definició bàsica

Els hotels d'entitats són uns equipaments l'objectiu dels quals és facilitar a les entitats cíviques i socials sense ànim de lucre suport d'infraestructura, gestió i millora administrativa.

Per tenir accés a les instal·lacions de l'hotel d'entitats caldrà presentar la sol·licitud de l'entitat i la resolució de la Direcció General d'Actuacions Comunitàries i Cíviques de la Generalitat de Catalunya, la qual valorarà el programa presentat, la memòria de l'entitat, la seva implantació i la urgència social dels destinataris de l'acció associativa.

Aquelles associacions que ocupin un espai en un hotel d'entitats han de complir els requisits següents:

- Estar legalment constituïdes i inscrites en el registre corresponent.
- No tenir afany de lucre.
- Desenvolupar activitats d'interès cívic i social.
- No tenir com a finalitat la defensa d'interessos comercials o professionals.

Les entitats amb un ús continuat de l'equipament han de pagar la taxa derivada del manteniment comú de l'edifici.

Descripció dels serveis

Els hotels d'entitats ofereixen els serveis següents:

- Utilització de despatxos, espais de gestió, despatxos de mòduls (per dies) o apartats de correus.
- Utilització de sales de reunions, conferències, curssets o qualsevol activitat d'interès social o cívic que es generi des de les associacions o per les associacions.
- Utilització de recursos tècnics com ara fotocopiadora, fax, equips d'àudio, vídeo i altres.
- Informació i assessorament a les entitats amb relació a la programació i memòries d'activitats, subvencions, i en temes relacionats amb l'Administració pública.

Referències

- Decret 222/1996, 12 de juny, dels equipaments cívics.

Estàndards i criteris

Els projectes funcionals dels hotels d'entitats estableixen una superfície mitjana de 800 m² construïts en edifici aïllat o formant part d'un equipament polivalent, distribuïts en els espais següents: recepció, sala de conferències, sales de juntes, aules, despatxos, sala d'entrevistes i magatzems. Els hotels d'entitats tenen caràcter nacional i poden acollir tant entitats que treballen dins de l'àmbit local com de tot Catalunya (a vegades l'Estat).

La ciutat compta en aquests moments amb quatre equipaments d'aquest tipus en els districtes següents:

- Sant Martí: Hotel d'entitats La Pau (2.040 m²), acull 98 entitats.
- Gràcia: Hotel d'entitats de Gràcia (720 m²), acull 45 entitats.
- Sant Andreu: Hotel d'entitats Can Guardiola (720 m²), acull 35 entitats.
- Nou Barris: Hotel d'entitats del Verdum (400 m²), acull 10 entitats.

Habitatges dotacionals per a joves (10hj)

Definició bàsica

Es tracta d'habitatges de protecció de caràcter dotacional, destinats a atendre les necessitats dels joves que no disposen de recursos suficients per a la seva emancipació, en règim de lloguer assequible i amb contractes temporals per tal de garantir la rotació dels adjudicataris. Són de superfície reduïda i tenen serveis comuns.

Els requisits per accedir a un habitatge de lloguer per a joves són aquests:

- Tots els que comparteixen l'habitatge han de tenir menys de 35 anys en el moment de l'adjudicació.
- La composició familiar o grup de convivència ha de ser com a màxim de tres persones.
- S'ha de tenir residència o treball de manera continuada a Barcelona.
- No ser propietari o usufructuari d'habitatge a Barcelona.
- No es pot ser propietari de cap habitatge protegit.
- Els ingressos anuals personals o de la unitat familiar no han de superar 3,5 vegades l'IPREM*. Si són superiors s'aplicarà un coeficient corrector segons el nombre de membres de la unitat familiar.

* IPREM: indicador públic de renda d'efectes públics.

Descripció dels serveis

Els serveis comuns que s'ofereixen són:

- Recepció i/o consergeria.
- Sales polivalents (1,9 m² per apartament, com a mínim).
- Bugaderia.
- Espai per a bicicletes.
- Aparcament per a cotxes i motos.
- Dinamització dels espais comunitaris i ajuda a la recerca d'habitatge.

Els locals de planta baixa estan destinats preferentment a equipaments compatibles amb l'ús d'habitatge dotacional.

Referències

- Modificació del Pla general metropolità per a la definició de la zona de dotació d'habitatges per a joves i determinació de sòls en l'àmbit del terme municipal de Barcelona. Aprovació definitiva per la Subcomissió d'Urbanisme de 27 de maig de 2002.
- Modificació del Pla general metropolità per a la creació de noves dotacions d'habitatges per a joves en el terme municipal de Barcelona i per a la determinació dels emplaçaments on aquesta dotació és compatible amb habitatges tutelats per a gent gran i altres equipaments. Aprovació definitiva per la Subcomissió d'Urbanisme de 19 de maig de 2004.
- Pla d'habitatge de Barcelona, 2004-2010.
- Llei 01/2004, de 24 de desembre, de modificació de la Llei 2/2002, de 14 de març, d'urbanisme, per al foment de l'habitatge assequible, de la sostenibilitat territorial i de l'autonomia local.
- Document de criteris. Disseny, execució, lloguer i adjudicació dels habitatges per a joves. Comissió de Govern de 12 de juliol de 2002.

Estàndards i criteris

- El Pla d'habitatge 2004-2010 preveu l'existència d'aquest tipus d'equipaments en els diferents districtes de la ciutat, per intentar aconseguir cert equilibri territorial, d'acord també amb la disponibilitat de sòl.
- Habitatges de 40 m² útils amb un programa funcional que consisteix en un espai polivalent per tal de cobrir les necessitats de l'usuari (estudi, menjar, oci, visites, dia/nit, etc.).

Escoles bressol

Definició bàsica

Són centres educatius municipals que acullen nens i nenes des dels 4 mesos fins als 3 anys i esdevenen veritables contextos de desenvolupament per als infants:

- Desenvolupen harmònicament les capacitats dels infants.
- Ofereixen la primera experiència de socialització fora de la família, en un marc de relacions interpersonals de qualitat, amb la convivència i la diversitat com a valors.
- Comparteixen amb la família l'educació, en un entorn d'intercanvi de criteris, opinions i experiències.

Les escoles bressol municipals tenen un caràcter plenament educatiu i alhora una important funció social, que ajuda a conciliar la vida familiar i la vida laboral.

El cost mitjà d'una plaça per infant (al curs 2004-2005) és de 7.491,40 €, del qual l'Ajuntament paga el 60%, la Generalitat el 15% (pendent de revisió el Conveni per al curs 2005-2006) i les famílies usuàries el 25%.

Descripció dels serveis

L'horari és de 8 h a 17 h, de dilluns a divendres; s'hi ofereixen els següents serveis:

- Desenvolupament interpersonal i educatiu.
- Espai de descans.
- Alimentació: esmorzar, dinar i berenar.
- Espai d'acollida.

Referències

- Reial decret 1004/1991 del Ministeri d'Educació i Ciència, de 14 de juny, pel qual s'estableixen els requisits mínims dels centres que imparteixen ensenyaments de règim general no universitaris.
- Llei 5/2004, de creació de llars d'infants (període 2004-2008) (DOGC 4175, de 15 de juliol)
- Mapa de llars d'infants de Catalunya (Departament d'Educació).
- Conveni entre el Departament d'Educació i l'Ajuntament de Barcelona.
- Decret 84/2002, de 5 de febrer, de constitució del Consorci d'Educació de Barcelona (DOGC de 14 de març de 2002).

Estàndards i criteris

La ciutat compta amb 59 centres públics per al curs 2005-2006 (54 escoles bressol de l'Ajuntament i 5 llars d'infants del Departament d'Educació) que ofereixen 3.735 places, les quals permeten l'escolarització del 9% de la població de 0 a 2 anys (al 2001 era el 7%), i atenen el 44% de la demanda actual. Els 237 centres privats ofereixen més d'11.500 places (1.323 són subvencionades).

- El nombre d'alumnes per aula en les escoles bressol públiques es distribueix com segueix:
 - De 10 a 24 mesos: 10 alumnes per grup.
 - De 24 a 36 mesos: 18 alumnes per grup.
 - De 4 a 12 mesos: 7 places per grup (només escoles bressol municipals.).
- Mapa de llars d'infants de Catalunya (període 2004-2009):
 - 25 centres nous
 - 2.190 places públiques noves a Barcelona (el 14% de l'escolarització actual)
- Conveni Generalitat-Ajuntament (període 2005-07):
 - 14 centres nous
 - 1.200 noves places (el 12% de l'escolarització actual)

Col·legis d'educació infantil i primària (CEIP)

Definició bàsica

Són equipaments que proporcionen a l'alumnat situacions educatives enriquidores i una educació bàsica comuna, amb projectes vinculats al territori i a la ciutat. Les escoles compten amb associacions de mares i pares (AMPA), que treballen amb la resta de la comunitat educativa per millorar la qualitat dels ensenyaments i oferir activitats complementàries.

La finalitat de l'escola és la següent:

- A infantil (de 3 a 6 anys), el progressiu descobriment i creixement personal, la possibilitat de relacionar-se amb els altres, l'observació i descoberta de l'entorn i l'adquisició de valors, hàbits i pautes de conducta. S'atenen, de manera especial, les necessitats d'ordre biològic, psicològic, afectiu, intel·lectual, lúdic i social dels infants.
- A primària (de 7 a 12 anys), el desenvolupament de les capacitats individuals i motrius, d'equilibri personal, de relació i d'actuació social amb l'adquisició dels elements bàsics culturals, els aprenentatges relatius a l'expressió oral, a la lectura, a l'escriptura i al càlcul aritmètic.

Descripció dels serveis

Horari escolar: des de les 9 h fins a les 16.30 h o 17 h.

- **Educació infantil** (etapa no obligatòria):
 - Parvulari (3 a 6 anys).
- **Educació primària** (etapa obligatòria), 2 anys per cicle:
 - Cicle inicial (6 a 8 anys).
 - Cicle mitjà (8 a 10 anys).
 - Cicle superior (10 a 12 anys).

Majoritàriament, ofereixen els serveis següents:

- Menjador.
- Activitats complementàries i extraescolars.
- Acollida (abans i després de l'horari de classe).
- Activitats extraescolars, gestionades per les AMPA.

Referències

- Llei de bases de règim local.
- Reial decret 1004/1991 del Ministeri d'Educació i Ciència, de 14 de juny, pel qual s'estableixen els requisits mínims dels centres que imparteixen ensenyaments de règim general no universitaris.
- Decret 75/1992, de 9 de març, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació infantil, l'educació primària, i l'educació secundària obligatòria a Catalunya.
- Decrets 94/1992 i 95/1992, de 28 d'abril, d'ordenació curricular.
- Llei 1/1990, de 3 d'octubre, d'ordenació general del sistema educatiu, amb incorporació d'aspectes de la Llei 10/2002, de 23 de desembre, de qualitat de l'educació, i l'actual Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació.
- Decret 84/2002, de 5 de febrer, de constitució del Consorci d'Educació de Barcelona (DOGC de 14 de març de 2002).
- Decret 252/2004, d'1 d'abril, que estableix el procediment d'admissió de l'alumnat als centres docents en els ensenyaments sufragats amb fons públics (DOGC, 2 d'abril de 2004).
- Mapa escolar de la ciutat de Barcelona.

Estàndards i criteris

La ciutat disposa de 162 centres públics, dels quals 13 són de titularitat municipal (amb 2.747 alumnes durant el curs 2004-2005). Per a educació infantil i primària el nombre d'alumnes per aula fixats per llei és de 25.

El Consorci d'Educació prepara el nou Mapa d'ensenyaments obligatoris de Barcelona, per al curs 2005-2006, des d'on es marcaran els criteris que han de regir en el planejament de nous centres educatius.

Els criteris d'intervenció són els següents:

- Garantir la plena escolarització dels infants en edat escolar.
- En els casos de sobredemanda a centres públics, definir zones d'influència per a l'aplicació d'uns barems per a l'admissió d'alumnes en el període de preinscripció.
- Assolir una redistribució territorial dels centres en funció de la demanda i la creació de noves àrees d'habitatge.
- Procurar un equilibri entre l'oferta de les dues xarxes, la pública i la privada.

Instituts d'educació secundària: ESO i cicles formatius de grau mitjà i superior

Definició bàsica

Són equipaments des d'on s'ofereix una oferta de formació en l'etapa de l'educació secundària obligatòria (ESO) (alumnat d'entre 12 i 16 anys), i ensenyaments postobligatoris, cicles formatius, a partir dels 16 anys.

El període de l'ESO s'estructura en dos cicles de dos cursos acadèmics cadascun. Aquesta etapa té com a finalitat possibilitar que tots els alumnes puguin accedir als elements bàsics de la cultura en el marc d'un desenvolupament personal que consolidi la formació instrumental de l'ensenyament primari i completi la formació cultural.

La formació professional comprèn un conjunt d'ensenyaments que capaciten per a l'exercici qualificat de diverses professions i proporcionen a l'alumnat la formació necessària per adquirir la competència professional característica de cada títol, a més de comprendre l'organització i les característiques del sector corresponent.

La formació professional específica s'ordena en cicles formatius (de grau mitjà i de grau superior) que donen la qualificació necessària per executar les tasques pròpies de la professió.

Descripció dels serveis

- **Educació secundària obligatòria (ESO).**
- **Formació professional:**
 - Cicles formatius de grau mitjà.
 - Cursos de preparació a les proves d'accés a cicles formatius de grau superior.
 - Cicles formatius de grau superior.
 - Pràctica en empreses del sector.

Referències

- Llei 1/1990, de 3 d'octubre, d'ordenació general del sistema educatiu, amb incorporació d'aspectes de la Llei orgànica 10/2002, de qualitat de l'educació i la nova Llei orgànica 2/2006, de 3 de març, d'educació.
- Decret 75/1992, de 9 de març, pel qual s'estableix l'ordenació general dels ensenyaments d'educació infantil i primària i d'educació secundària obligatòria a Catalunya (DOGC núm. 1578).
- Mapa escolar de la ciutat de Barcelona (a càrrec del Consorci d'Educació): en procés d'elaboració.
- Conveni de finançament entre el Departament d'Educació i l'Ajuntament de Barcelona.

Estàndards i criteris

La xarxa municipal de centres de secundària inclou 10 instituts i atén 3.818 alumnes en aproximadament uns 150 grups).

La meta per als propers anys és:

- l'ocupació plena dels centres,
- avançar en l'homologació dels IES públics, i en la implantació de la Carta Municipal.

El proper Mapa d'ensenyaments obligatoris de Barcelona, que elaborarà el Consorci d'Educació de Barcelona en el curs 2005-2006, marcarà els criteris que han de regir la creació de nous centres d'educació secundària per tal de garantir la plena escolarització dels nois i noies en edat escolar, procurant l'equilibri entre l'oferta pública i l'oferta privada, i assolint una redistribució territorial dels centres en funció de la demanda i de la creació de noves àrees d'habitatges.

Centres d'educació especial

Definició bàsica

Són equipaments on s'atenen alumnes amb necessitats educatives especials derivats pels equips d'assessorament pedagògic.

L'alumnat d'aquests centres presenta disminucions de diferent tipus: psíquica, física, sensorial o altres problemàtiques de salut mental. Són nois i noies que per les seves característiques no segueixen l'escolaritat en el circuit ordinari. Un cop els alumnes acaben la seva escolarització en aquests centres se'n procura la inserció laboral.

El servei s'ofereix a infants i joves entre 3 i 20 anys habitualment.

L'horari de cada centre és particular i es mou entre les 9 h i les 17 h.

Referències

- Llei 1/1990, de 3 d'octubre, d'ordenació general del sistema educatiu, i l'actual Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació.
- Llei d'integració social del minusvàlid, de 1982.
- Decret 117/84, de 17 d'abril, sobre l'ordenació de l'educació especial per a la seva integració en el sistema educatiu ordinari (DOGC núm. 435).
- Decret 299/97, de 25 de novembre, sobre l'atenció educativa a l'alumnat amb necessitats educatives especials (DOGC núm. 2528).
- Pla director de l'educació especial de Catalunya, de 2003. Actualment està pendent d'aplicació.
- Conveni entre el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i l'Institut Municipal d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona per al finançament de les escoles d'educació especial municipals.

Descripció dels serveis

Els serveis que ofereixen els centres d'educació especial municipals són els següents:

- Trasllet en autocar o taxi
- Menjador

Segons la tipologia de l'alumnat ofereixen:

- Logopèdia
- Fisioteràpia
- Música
- Fusteria

Estàndards i criteris

La ciutat compta amb 8 centres d'educació especial públics, 4 són de l'Ajuntament de Barcelona i 4 són de la Generalitat. Els centres d'educació especial municipals atenen 230 alumnes.

Cal tenir present que a la ciutat de Barcelona l'educació especial es troba sobretot a la xarxa de centres concertats. S'estan fent gestions perquè dos dels quatre centres d'educació especial municipals, els de Vil·la Joana i Pont del Dragó, esdevinguin centres de recursos pedagògics per a les respectives discapacitats, a partir del moment en què s'apliqui el Pla director de l'educació especial de Catalunya.

Es treballa perquè els alumnes que finalitzen la seva escolaritat en els centres d'educació especial municipals aconseguixin el màxim nivell d'inserció laboral.

Escoles d'adults. Centres i aules d'educació permanent per a persones adultes

Definició bàsica

Són els equipaments per a la formació i el desenvolupament personal i social de les persones adultes mitjançant un conjunt d'activitats d'aprenentatge que facilitin un creixement de capacitats, un enriquiment dels coneixements i aptituds, i una millora de la competència tècnica i professional.

Des d'aquests equipaments s'obre camí per a l'alfabetització, l'accés a diversos nivells del sistema educatiu, l'obtenció del títol de graduat en educació secundària (GES) i el certificat de formació instrumental, i també es contribueix al procés d'integració de la població immigrada tot facilitant-li el necessari coneixement de l'entorn i de l'idioma.

Són destinataris dels serveis d'aquests equipaments les persones més grans de 18 anys, així com també els majors de 16 anys (17 anys complerts en el moment de la matriculació) per preparar-se a accedir a la prova d'accés a cicles formatius de grau mitjà. L'horari és de matí, tarda i vespre.

Descripció dels serveis

Ensenyaments i programes:

- **Ensenyaments inicials: cursos de llengües i informàtica.**
- **Formació bàsica:**
 - cicle de formació instrumental
 - cicle d'educació secundària
- **Preparació a les proves d'accés:**
 - a cicles formatius (de grau mitjà i superior)
 - a la universitat per a majors de 25 anys
- **Programes de lleure i culturals (tallers).**
- **Programa interdepartamental per a la formació d'adults.**

Referències

- Llei 1/1990, de 3 d'octubre, d'ordenació general del sistema educatiu, amb incorporació d'aspectes de la Llei orgànica 10/2002, de qualitat de l'educació, i l'actual Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació.
- Decret 72/1994, de 6 d'abril (DOGC núm. 1884) pel qual es regulen els centres de formació d'adults
- Ordre EDC/241/2004, de 9 de juliol (DOGC núm. 4176) per la qual s'estableix el calendari de les activitats formatives en els centres i les aules de formació de persones adultes.

Estàndards i criteris

Des del maig de 2004, la xarxa d'escoles d'adults de la Generalitat, que depenia del Departament de Benestar Social, depèn del Departament d'Educació, que assumeix, de nou, les competències i funcions en matèria de formació de persones adultes. Això ha comportat canvis com els següents:

- Centres d'adults sota la normativa d'Educació.
- Incorporació a la xarxa pública de centres docents.
- Possibilitat de matrícula trimestral.

En aquests moments s'està pendent de l'elaboració del Mapa d'escoles d'adults de Barcelona, que ha de guiar la creació de noves escoles i l'organització de la xarxa.

Centres d'ensenyament artístic i musical

Definició bàsica

Els ensenyaments artístics són els que capaciten per a l'exercici d'una activitat professional vinculada a l'àmbit de les arts plàstiques, dels oficis artístics i del disseny. En el grau mitjà hi ha 8 famílies professionals que ofereixen 16 cicles, i en el grau superior hi ha 12 famílies professionals que agrupen una oferta formativa de 22 cicles.

Les escoles de música municipals (EMM) ofereixen la possibilitat d'accedir a una educació musical pràctica des dels 5 anys. Mitjançant diverses ofertes educatives, el ventall d'instruments i d'estils musicals s'amplia progressivament per tal d'adaptar-se a les expectatives dels seus usuaris, respectant els criteris de qualitat atribuïts a les EMM. El Conservatori Municipal de Música de Barcelona (CMMB) ofereix ensenyaments musicals als alumnes que per les seves especials aptituds i voluntat vulguin obtenir el títol professional de música, o bé aprofundir en la seva formació. El CMMB és el centre públic de Barcelona responsable dels ensenyaments musicals de grau mitjà.

Descripció dels serveis

- **Ensenyaments artístics:** a l'Escola d'Art del Treball hi ha cicles formatius de grau mitjà, de grau superior i el batxillerat de la modalitat d'art. A l'Escola Massana es fa el d'art, cicles formatius de grau superior, el graduat universitari en arts i disseny, i els cursos de Massana Permanent.
- **Ensenyaments musicals:** les EMM ofereixen els següents cicles i serveis:
 - 1r cicle (5-6 anys): sensibilització musical, tallers d'instrument i cor.
 - 2n cicle (7-8 anys): llenguatge musical, instrument en grup i cor.
 - 3r cicle (9-11 anys): llenguatge musical, instrument i agrupació musical.
 - 4t cicle (12-16 anys): agrupació instrumental i coral, aprofundiment del llenguatge i instrument.
 - Per a majors de 16 anys: agrupació instrumental, llenguatge musical, instrument, coral i tallers diversos.
 - Programa Música per a nadons.
 - Al CMMB es poden realitzar les proves d'accés al grau mitjà i rebre formació de 25 instruments, estructurats en tres cicles de dos cursos cada un.

Referències

- Llei 8/1987, municipal i de règim local de Catalunya de 15 d'abril.
- Llei 1/1990, de 3 d'octubre, d'ordenació general del sistema educatiu, i l'actual Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació.
- Conveni marc entre el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i les entitats municipals (Associació Catalana de Municipis i Federació de Municipis de Catalunya) relatiu a la planificació dels ensenyaments artístics a les escoles d'art de titularitat pública.
- Conveni singular entre el Departament d'Ensenyament i l'Institut d'Educació de de Barcelona (IMEB) per al finançament de les escoles d'art. Any 2000.
- Decret 179/1993, de 27 de juliol, pel qual es regulen les escoles de música i dansa (DOGC).
- Conveni marc entre el Departament d'Ensenyament, la Federació de Municipis de Catalunya i l'Associació Catalana de Municipis, per al foment de les escoles de música i dansa de titularitat de l'Administració local de Catalunya. Any 1993.
- Conveni singular entre el Departament d'Ensenyament i l'IMEB per al finançament de les escoles de música municipals. Any 2003.

Estàndards i criteris

- **Ensenyaments artístics:** els dos centres municipals d'ensenyaments artístics de l'Escola d'Art del Treball i de l'Escola Massana atenen 956 alumnes de batxillerat i de cicles formatius. Els cursos de Massana Permanent atenen 453 alumnes. En total, l'oferta educativa arriba a 1.409 alumnes. En aquests moments s'està estudiant una nova ubicació per a l'Escola Massana.
- **Ensenyaments musicals:** les 3 escoles municipals de música atenen 1.095 alumnes i el Conservatori n'atén 499. En total, l'oferta educativa municipal arriba a 1.594 alumnes. La previsió és d'obrir una nova escola de música municipal a Nou Barris i resoldre la ubicació de l'Escola de Música Municipal Casa dels Nens.

Centres universitaris

Definició bàsica

En aquests centres s'ofereixen els estudis universitaris que s'agrupen en ensenyaments de grau (carreres universitàries) i ensenyaments de postgrau (màsters, postgraus, doctorats, etc.).

Les titulacions que s'obtenen poden ser títols homologats, amb validesa oficial a tot el territori de l'Estat espanyol, i títols propis, reconeguts únicament per les universitats que els expedeixen.

Hi ha dues modalitats de carreres universitàries:

- Diplomatures: ensenyaments de 1r cicle de 3 cursos acadèmics.
- Llicenciatures: ensenyaments de 1r i 2n cicles de 4 o 5 cursos acadèmics, i ensenyaments de només 2n cicle de 2 cursos acadèmics.

A banda de poder realitzar estudis al final dels quals s'obté una titulació superior, com màsters, postgraus, cursos d'extensió universitària i doctorats, els alumnes i professors poden desenvolupar programes d'intercanvi amb altres universitats europees o dins l'Estat espanyol.

Descripció dels serveis

Els àmbits d'estudis dels centres universitaris són els següents:

- Humanitats
- Ciències
- Ciències de la salut
- Ciències socials
- Gestió i pràctica de l'esport
- Tècnic

Els centres universitaris ofereixen la possibilitat d'obtenir beques per poder cursar els estudis i també ofereixen serveis d'idiomes.

Les vies d'accés als estudis universitaris són diverses: a través de les PAU, de la formació professional, de la prova per a més grans de 25 anys, des d'una altra titulació universitària, o com a estudiant de fora de Catalunya.

Referències

- Llei 1/2003, de 19 de febrer, d'universitats de Catalunya.
- Llei orgànica 6/2001, de 21 de desembre, d'universitats.
- Declaració de Bolonya, de 19 de juny de 1999, sobre l'espai europeu d'educació superior.

Estàndards i criteris

A Barcelona hi ha set universitats de les quals quatre són públiques una és virtual i les altres tres són privades.

Complexos esportius

Definició bàsica

Els complexos esportius són equipaments de segon nivell que disposen d'un seguit d'equipaments esportius (per regla general piscina, pavelló poliesportiu i sales especialitzades i polivalents), adreçats preferentment al foment de la promoció esportiva entre la població en general, així com també a donar suport a les entitats i clubs esportius de la ciutat.

La ciutat disposa de 37 equipaments municipals d'aquest tipus (tres en construcció), que constitueixen la tipologia d'equipament cabdal en el foment de la pràctica esportiva. Destaquen per:

- la quantitat d'instal·lacions d'aquest tipus que hi ha a la ciutat,
- el gran nombre de ciutadans i ciutadanes que en fan ús, i
- els importants avantatges que tenen per a la seva gestió.

De fet, quedarien inclosos dins d'aquesta tipologia aquells equipaments que tenen com a principal modalitat d'ús l'abonament.

Descripció dels serveis

Els principals serveis que s'ofereixen des d'aquest tipus d'equipaments són:

- Ús lliure de la instal·lació: abonament o entrada puntual.
- Educació física escolar.
- Activitats dirigides a tot tipus d'edats i col·lectius específics.
- Lloguer per a entrenaments i competicions (de temporada o puntuals).
- Programes de salut.
- Organització d'activitats i esdeveniments esportius.
- Organització d'activitats socioculturals.

Referències

- Llei 23/1983, de 21 de novembre, de política territorial. i Llei 1/1995, de 15 de març, per la qual s'aprova el Pla territorial general de Catalunya.
- Llei de l'esport (Decret legislatiu 1/2000, de 31 de juliol), que regula la formulació del Pla director d'instal·lacions i equipaments esportius de Catalunya.
- Decret 95/2005, de 31 de maig, pel qual s'aprova el Pla director d'instal·lacions i equipaments esportius de Catalunya.
- Llei 22/1998, de la Carta Municipal de Barcelona, amb relació a la participació de l'Ajuntament en l'elaboració dels plans territorials que afectin el seu territori municipal.
- Altres disposicions de rang legal que incideixen sobre el Pla director:
 - Llei 8/1987, de 15 d'abril, municipal i de règim local de Catalunya.
 - Llei 6/1987, de 4 d'abril, sobre l'organització comarcal.
 - Llei 5/1987, de 4 d'abril, sobre les competències de les diputacions.
 - Decret legislatiu 1/1990, de 12 de juliol, refosa dels textos legals vigents a Catalunya en matèria urbanística.

Estàndards i criteris

El Pla director d'instal·lacions i equipaments esportius de Catalunya (PIEC) és l'instrument jurídic i tècnic mitjançant el qual el Govern de la Generalitat planifica les actuacions adreçades a dotar Catalunya dels equipaments necessaris per facilitar a tots els ciutadans i ciutadanes es la pràctica físicoesportiva en els seus diferents vessants d'iniciació, formació, competició, recreació i manteniment.

El PIEC estableix les característiques de les diferents xarxes d'equipaments esportius i defineix les prioritats d'actuació.

Des de l'Ajuntament de Barcelona es fa una aposta decidida per aquesta tipologia d'equipament atès que és el que permet obtenir una major rendibilitat social, esportiva i econòmica.

En aquest sentit, el que es planteja és que els ciutadans i ciutadanes tinguin un complex esportiu (de les xarxes tant pública com privada) no superior a la distància que es pot cobrir caminant durant 15 minuts (aproximadament uns 600 metres).

Pavellons i pistes poliesportives

Definició bàsica

Els pavellons són instal·lacions on l'espai esportiu principal és una pista d'entre 400 i 2.000 m², en un recinte tancat amb una altura lliure superior als 7 m i amb un mínim de dos vestidors per pista. Són aptes per practicar diverses disciplines esportives. Segons les seves dimensions podem distingir els tipus de pavellons següents:

- El mòdul PAV-1, pavelló bàsic poliesportiu de 32 x 20 m
- El mòdul PAV-2, pavelló doble poliesportiu de 44 x 23 m
- El mòdul PAV-3, pavelló triple poliesportiu de 45 x 27 m

Les pistes poliesportives són instal·lacions en les quals l'espai esportiu està constituït per un terreny de pràctica a l'aire lliure, i amb uns requeriments tècnics semblants als dels pavellons. Segons les seves dimensions podem distingir els tipus de pistes poliesportives següents:

- El mòdul POL-1, pista bàsica de 32 x 8 m
- El mòdul POL-2, pista doble poliesportiva de 44 x 22 m
- El mòdul POL-3, pista triple, té un espai esportiu de 44 x 32 m

Descripció dels serveis

Els serveis que s'ofereixen des d'aquests tipus d'equipaments és força semblant ateses les coincidències entre ambdues tipologies:

- Educació física escolar.
- Activitats esportives dirigides (a tot tipus d'edats i a col·lectius específics).
- Lloguers per a entrenaments i competicions (de temporada o puntuals).
- Organització d'activitats i esdeveniments esportius.
- Organització d'activitats socioculturals.

Referències

- Llei 23/1983, de 21 de novembre, de política territorial, i Llei 1/1995, de 15 de març, per la qual s'aprova el Pla territorial general de Catalunya.
- Llei de l'esport (Decret legislatiu 1/2000, de 31 de juliol), que regula la formulació del Pla director d'instal·lacions i equipaments esportius de Catalunya (PIEC).
- Decret 95/2005, de 31 de maig, pel qual s'aprova el Pla director d'instal·lacions i equipaments esportius de Catalunya (PIEC).
- Llei 22/1998, de la Carta Municipal de Barcelona, amb relació a la participació de l'Ajuntament en l'elaboració dels plans territorials que afectin el seu territori municipal.
- Altres disposicions de rang legal que incideixen sobre el Pla director:
 - Llei 8/1987, de 15 d'abril, municipal i de règim local de Catalunya.
 - Llei 6/1987, de 4 d'abril, sobre l'organització comarcal.
 - Llei 5/1987, de 4 d'abril, sobre les competències de les diputacions.
 - Decret legislatiu 1/1990, de 12 de juliol, refosa dels textos legals vigents a Catalunya en matèria urbanística.

Estàndards i criteris

L'Ajuntament de Barcelona, per mitjà del seu Institut Barcelona Esports (IBE), està elaborant el Mapa d'instal·lacions i equipaments esportius com a instrument de planificació que concreta i situa les necessitats d'equipaments, on el complex esportiu es defineix com l'equipament de referència (vegeu la fitxa Complex esportiu).

El recentment aprovat Pla director d'instal·lacions i equipaments esportius de Catalunya (PIEC) ha definit mitjançant els seus estudis de localització la metodologia per calcular els dèficits d'equipaments als municipis.

Piscines

Definició bàsica

Les piscines són instal·lacions en què els vasos de piscina constitueixen l'espai esportiu. Hi ha piscines cobertes i descobertes on és possible fer compatibles les activitats de tipus formatiu (curssets), de tecnificació (entrenaments i competició) i recreatives.

Les piscines cobertes poliesportives presenten les característiques següents:

- El mòdul PCO-1: de 25 x 12,5 m de 6 carrers.
- El mòdul PCO-2: disposa d'un vas de 25 x 12,5 m de 6 carrers, i d'un vas complementari de 75 m².
- El mòdul PCO-3: disposa d'un vas de 25 x 16,6 m de 8 carrers i d'un vas complementari de 135 m².

Cada una d'aquestes tipologies disposa dels espais complementaris corresponents.

Descripció dels serveis

- Ús lliure de la piscina (abonament o entrada puntual).
- Activitats aquàtiques per a centres educatius.
- Activitats aquàtiques dirigides a tot tipus d'edats i a col·lectius específics.
- Entrenaments i competicions (natació, waterpolo, natació sincronitzada, etc.).
- Lloguer d'espais.
- Organització d'activitats i esdeveniments esportius.
- Organització d'activitats socioculturals.

Referències

- Llei 23/1983, de 21 de novembre, de política territorial, i Llei 1/1995, de 15 de març, per la qual s'aprova el Pla territorial general de Catalunya.
- Llei de l'esport (Decret legislatiu 1/2000, de 31 de juliol), que regula la formulació del Pla director d'instal·lacions i equipaments esportius de Catalunya (PIEC).
- Decret 95/2005, de 31 de maig, pel qual s'aprova el Pla director d'instal·lacions i equipaments esportius de Catalunya (PIEC).
- Llei 22/1998, de la Carta Municipal de Barcelona, amb relació a la participació de l'Ajuntament en l'elaboració dels plans territorials que afectin el seu territori municipal
- Altres disposicions de rang legal que incideixen sobre el Pla director:
 - Llei 8/1987, de 15 d'abril, municipal i de règim local de Catalunya.
 - Llei 6/1987, de 4 d'abril, sobre l'organització comarcal.
 - Llei 5/1987, de 4 d'abril, sobre les competències de les diputacions.
 - Decret legislatiu 1/1990, de 12 de juliol, refosa dels textos legals vigents a Catalunya en matèria urbanística.

Estàndards i criteris

L'Ajuntament de Barcelona, per mitjà del seu Institut Barcelona Esports (IBE), està elaborant el Mapa d'instal·lacions i equipaments esportius com a instrument de planificació que concreta i situa les necessitats d'equipaments, on el complex esportiu es defineix com l'equipament de referència (vegeu la fitxa Complex esportiu).

El recentment aprovat Pla director d'instal·lacions i equipaments esportius de Catalunya (PIEC) ha definit mitjançant els seus estudis de localització la metodologia per calcular els dèficits d'equipaments als municipis.

Instal·lacions esportives especialitzades

Definició bàsica

Les instal·lacions esportives especialitzades són equipaments orientats a atendre les necessitats específiques de pràctica físicoesportiva, i complementen d'aquesta manera la xarxa d'equipaments esportius de la ciutat.

Aquests espais tenen una distribució no homogènia per al territori. Exemples d'aquest tipus d'equipaments són l'Escola Municipal d'Hípica de La Foixarda, el Velòdrom d'Horta, les pistes municipals d'aeromodelisme, el Centre Municipal de Vela, entre d'altres.

Descripció dels serveis

L'oferta de serveis d'aquest tipus d'equipaments varia segons la modalitat. Podem esmentar-ne les següents:

- Ús lliure de la instal·lació (abonament o entrada puntual).
- Activitats esportives dirigides (a tot tipus d'edats i col·lectius específics).
- Lloguers per a entrenaments i competicions (de temporada o puntuals).
- Organització d'activitats i esdeveniments esportius.
- Organització d'activitats socioculturals.

Referències

- Llei 23/1983, de 21 de novembre, de política territorial, i Llei 1/1995, de 15 de març, per la qual s'aprova el Pla territorial general de Catalunya.
- Llei de l'esport (Decret legislatiu 1/2000, de 31 de juliol), que regula la formulació del Pla director d'instal·lacions i equipaments esportius de Catalunya (PIEC).
- Decret 95/2005, de 31 de maig, pel qual s'aprova el Pla director d'instal·lacions i equipaments esportius de Catalunya (PIEC).
- Llei 22/1998, de la Carta Municipal de Barcelona, amb relació a la participació de l'Ajuntament en l'elaboració dels plans territorials que afectin el seu territori municipal
- Altres disposicions de rang legal que incideixen sobre el Pla director:
 - Llei 8/1987, de 15 d'abril, municipal i de règim local de Catalunya.
 - Llei 6/1987, de 4 d'abril, sobre l'organització comarcal.
 - Llei 5/1987, de 4 d'abril, sobre les competències de les diputacions
 - Decret legislatiu 1/1990, de 12 de juliol, refosa dels textos legals vigents a Catalunya en matèria urbanística.

Estàndards i criteris

L'Ajuntament de Barcelona, a través del seu Institut Barcelona Esports (IBE), està elaborant el Mapa d'instal·lacions i equipaments esportius com a instrument de planificació que concreta i situa les necessitats d'equipaments, on el complex esportiu es defineix com l'equipament de referència (vegeu la fitxa Complex esportiu).

El recentment aprovat Pla director d'instal·lacions i equipaments esportius de Catalunya (PIEC) ha definit per mitjà dels seus estudis de localització la metodologia per calcular els dèficits d'equipaments als municipis.

Camps esportius

Definició bàsica

Els camps són equipaments en què l'espai esportiu està constituït per un terreny de pràctica a l'aire lliure de dimensions superiors als 4.000 m².

Hi ha camps especialitzats, com els camps de rugbi, i camps poliesportius, en els quals es poden practicar diverses disciplines esportives. Dins d'aquests últims s'inclouen els camps de futbol, que tenen gran importància a la ciutat atès el seu nombre.

Actualment la ciutat compta amb un total de 56 instal·lacions de titularitat pública d'aquestes característiques distribuïdes de la manera següent:

- 45 camps de futbol municipals (de 2 dels quals encara té la titularitat la Generalitat de Catalunya).
- 11 camps destinats a la pràctica, poliesportiva o específica, del rugbi, el beisbol, el softbol, l'hoquei o el tir amb arc.

Descripció dels serveis

- Lloguers per a entrenaments i competicions (de temporada o puntuals).
- Organització d'activitats socioculturals.

Referències

- Llei 23/1983, de 21 de novembre, de política territorial, i Llei 1/1995, de 15 de març, per la qual s'aprova el Pla territorial general de Catalunya.
- Llei de l'esport (Decret legislatiu 1/2000, de 31 de juliol), que regula la formulació del Pla director d'instal·lacions i equipaments esportius de Catalunya (PIEC).
- Decret 95/2005, de 31 de maig, pel qual s'aprova el Pla director d'instal·lacions i equipaments esportius de Catalunya (PIEC).
- Llei 22/1998, de la Carta Municipal de Barcelona, amb relació a la participació de l'Ajuntament en l'elaboració dels plans territorials que afectin el seu territori municipal.
- Altres disposicions de rang legal que incideixen sobre el Pla director:
 - Llei 8/1987, de 15 d'abril, municipal i de règim local de Catalunya.
 - Llei 6/1987, de 4 d'abril, sobre l'organització comarcal.
 - Llei 5/1987, de 4 d'abril, sobre les competències de les diputacions.
 - Decret legislatiu 1/1990, de 12 de juliol, refosa dels textos legals vigents a Catalunya en matèria urbanística.

Estàndards i criteris

L'Ajuntament de Barcelona, per mitjà del seu Institut Barcelona Esports (IBE) està elaborant el Mapa d'instal·lacions i equipaments esportius com a instrument de planificació que concreta i situa les necessitats d'equipaments, on el complex esportiu es defineix com l'equipament de referència (vegeu la fitxa Complex esportiu).

El recentment aprovat Pla director d'instal·lacions i equipaments esportius de Catalunya (PIEC) ha definit mitjançant els seus estudis de localització la metodologia per calcular els dèficits d'equipaments als municipis.

Espais esportius urbans

Definició bàsica

Els espais esportius urbans són equipaments esportius de lliure accés dotats del mobiliari necessari (pistes de petanca, pistes poliesportives, circuits de condicionament físic, running, etc.) que permeten la pràctica ludicoesportiva al conjunt de la població.

Dins d'aquesta tipologia d'equipaments, les pistes de petanca són les que tenen més presència a la ciutat i s'ubiquen majoritàriament en parcs o places públiques, annexes a algun equipament esportiu, i n'hi ha algunes ubicades en recintes tancats i gestionades per clubs.

Descripció dels serveis

- Ús lliure, entrenaments i competicions de petanca.
- Pràctica esportiva de caire lúdic i recreatiu: futbol sala, bàsquet, *running*, patinatge, etc.

Referències

- Llei 23/1983, de 21 de novembre, de política territorial, i Llei 1/1995, de 15 de març, per la qual s'aprova el Pla territorial general de Catalunya.
- Llei de l'esport (Decret legislatiu 1/2000, de 31 de juliol), que regula la formulació del Pla director d'instal·lacions i equipaments esportius de Catalunya (PIEC).
- Decret 95/2005, de 31 de maig, pel qual s'aprova el Pla director d'instal·lacions i equipaments esportius de Catalunya (PIEC).
- Llei 22/1998, de la Carta Municipal de Barcelona, relativa a la participació de l'Ajuntament en l'elaboració dels plans territorials que afectin el seu territori municipal.
- Altres disposicions de rang legal que incideixen sobre el Pla director:
 - Llei 8/1987, de 15 d'abril, municipal i de règim local de Catalunya.
 - Llei 6/1987, de 4 d'abril, sobre l'organització comarcal.
 - Llei 5/1987, de 4 d'abril, sobre les competències de les diputacions.
 - Decret legislatiu 1/1990, de 12 de juliol, refosa dels textos legals vigents a Catalunya en matèria urbanística.

Estàndards i criteris

La dotació d'aquests espais haurà de garantir la seguretat dels possibles usuaris i el seu manteniment en bones condicions d'ús. De la mateixa manera, s'haurà de garantir que les activitats que es desenvolupin respecten tant els drets dels vianants com dels altres usuaris, i que no causen perill o molèsties a les persones i als espais que serveixen de suport a aquestes activitats.

El Pla director d'instal·lacions i equipaments esportius de Catalunya (PIEC) utilitza la denominació d'altres espais esportius convencionals i àrees d'activitat esportiva per definir aquest tipus d'equipaments.

El projecte funcional adient per a les pistes de petanca hauria de considerar els aspectes següents:

- Pista de 12-15 metres de llargada per 4 d'amplada
- Fustes o taulons que delimitin les pistes
- Il·luminació
- Bancs públics
- WC químic
- Papereres

Hospitals i clíniques

Definició bàsica

L'assistència hospitalària de cobertura pública està garantida per mitjà de centres hospitalaris de diversa titularitat, que constitueixen la Xarxa Hospitalària d'Utilització Pública (XHUP).

Els hospitals de la XHUP es classifiquen en tres tipus:

- Hospital general bàsic: disposa de la tecnologia necessària per atendre aquelles patologies que no requereixen un grau d'especialització important.
- Hospital de referència: pot resoldre la pràctica totalitat dels problemes de salut, llevat d'aquells que requereixen recursos tecnològics d'alt nivell o una pràctica altament especialitzada.
- Hospital d'alta tecnologia: disposa de les anomenades supraespecialitats i de noves tecnologies diagnosticoterapèutiques. Atenen els pacients que no es poden tractar als hospitals de referència.

Descripció dels serveis

- Serveis mèdics d'internament
- Serveis quirúrgics
- Hospital de dia
- Cirurgia major ambulatoria
- Consultes externes
- Exploracions complementàries
- Tractaments específics
- Servei d'urgències

Referències

- Decret 202/1985, de 15 de juliol, de creació de la Xarxa hospitalària d'utilització pública.
- Llei 15/1990, de 9 de juliol, d'ordenació sanitària de Catalunya.
- Decret 118/1982, de 6 de maig, sobre autorització de centres, serveis i establiments sanitaris assistencials.
- Decret 5/2006, de 17 de gener, pel qual es regula l'acreditació de centres d'atenció hospitalària aguda i el procediment d'autorització d'entitats avaluadores.
- Pla de salut de Catalunya 2002-2005.

Estàndards i criteris

- **Hospitalització d'aguts:**
 - Taxa d'hospitalització: 105 altes per 1.000 habitants
 - Estada mitjana: 6,5 dies
 - Índex d'ocupació: 85%
 - Cirurgia major ambulatoria: 15% del total d'altes
- **Centres socio-sanitaris:**
 - Llarga estada: 5 llits x 1.000 habitants més grans de 64 anys
 - Convalescència: 1,8 llits x 1.000 habitants més grans de 64 anys
 - Cures pal·liatives: 0,06 llits x 1.000 habitants

Centres d'atenció primària de salut (CAP)

Definició bàsica

El centre d'atenció primària de salut és l'equipament pel qual la ciutadania accedeix a l'assistència sanitària pública, i forma part de la xarxa d'atenció primària de salut (53 CAP i 2 centres només amb especialistes) recentment reformada per assegurar un nou model amb un total de 6 hores diàries d'atenció al públic.

És l'estructura física i funcional sanitària de primer nivell ubicada en una unitat territorial bàsica d'atenció o àrea bàsica de salut (ABS), i acull l'equip d'atenció primària (EAP). Està compost per:

- Metges de medicina general o capçalera.
- Pediatres (per a infants de 0 a 14 anys)
- Odontòlegs i estomatòlegs
- Personal d'infermeria
- Assistents socials
- Personal administratiu

Depenen, a la nostra ciutat, del Consorci Sanitari de Barcelona, i és on es concentren totes les funcions sanitàries en el servei a cada comunitat.

Descripció dels serveis

- Informació i orientació.
- Atenció i consells sanitaris.
- Servei d'atenció a domicili.
- Atenció continuada fora de l'horari habitual (en alguns CAP).
- Activitats de prevenció (vacunació, detecció precoç).
- Activitats de promoció d'hàbits saludables.
- Unitat d'atenció a l'usuari.

Referències

- Llei 15/1990, de 9 de juliol, d'ordenació sanitària de Catalunya.
- Decret 84/1995 de la Generalitat de Catalunya sobre les mesures per a la reforma de l'atenció primària de salut a Catalunya.
- Decret 215/2002 de la Generalitat de Catalunya per a l'aprovació dels Estatuts del Consorci Sanitari de Barcelona.

Estàndards i criteris

- ABS com a demarcació geogràfica amb uns 25.000 habitants.
- 1 CAP per cada ABS.
- 1.440 m² de superfície mínima per CAP.
- Cada CAP sol tenir un equip d'atenció primària (EAP) (hi ha casos en què comparteixen equip, i d'altres en què un CAP disposa de més d'un EAP).

Centres de salut mental

Definició bàsica

Són els equipaments que presten serveis bàsics d'atenció ambulatoria especialitzada en atenció psiquiàtrica i de salut mental, adreçats a les persones que presenten un trastorn mental, en qualsevol de les etapes evolutives de la malaltia que, per la seva gravetat i/o complexitat, no poden ser ateses només des de l'àmbit dels serveis de l'atenció primària de salut.

S'especialitzen i s'estructuren en relació amb l'edat dels pacients, i es diferencien els serveis d'atenció especialitzada de salut mental per a la població infantil i juvenil, dels serveis d'atenció especialitzada de salut mental per a la població adulta (a partir dels 18 anys).

Descripció dels serveis

L'atenció pot prestar-se d'acord amb les necessitats del pacient, de forma programada o immediata, bé en el centre o en el domicili del pacient:

- Atenció a les visites espontànies (sempre que la simptomatologia no faci necessari un abordatge hospitalari).
- Suport a l'atenció primària de salut, en casos de trastorns mentals més prevalents.
- Detecció, diagnòsi i tractament de les persones amb trastorns mentals.
- Atenció en règim ambulatori, per al seguiment, el control i el tractament de les persones que pateixen un trastorn mental greu i/o sever, i de les seves famílies.
- Coordinació amb altres serveis sanitaris i socials, per garantir la continuïtat assistencial.

Referències

- Llei 15/1990, de 9 de juliol, d'ordenació sanitària de Catalunya.
- Decret 213/1999, de 3 d'agost, del Departament de Sanitat i Seguretat Social, pel qual es crea la Xarxa de Centres, serveis i establiments de salut mental d'utilització pública, i es tipifiquen els diferents dispositius que formen l'esmentada xarxa.
- Ordre 166/2002, de 13 de maig, que regula els estàndards de qualitat que han de complir els centres, serveis i establiments de salut mental d'utilització pública de Catalunya.
- Pla de salut de Catalunya 2002-2005.

Estàndards i criteris

Ràtios orientatives de professionals per dimensionar els centres de salut mental:

- **Centre de salut mental per a adults:**
 - 1 psiquiatre per 16.600 habitants
 - 1 psicòleg per 21.000 habitants
 - 1 diplomada en infermeria per 23.500 habitants
 - 1 treballador social per 50.000 habitants
- **Centre de salut mental per a infants i joves:**
 - 1 psiquiatre per 55.500 habitants
 - 1 psicòleg per 27.400 habitants
 - 1 diplomada en infermeria per 200.000 habitants
 - 1 treballador social per 200.000 habitants

Centres d'atenció i seguiment de drogodependències (CAS)

Definició bàsica

Són equipaments des d'on s'atenen els pacients drogodependents de qualsevol tipus de substància (alcohol, heroïna, cocaïna, etc.) i on s'ofereixen diverses opcions de tractament especialitzat.

Disposen d'equips professionals multidisciplinaris (medicina, psicologia, treball i educació social) que ofereixen un abordatge biopsicosocial de la dependència a les drogues, i dissenyen, d'acord amb les persones usuàries, la modalitat de tractament més indicada.

Estan sectoritzats territorialment i actuen com a referència per a la xarxa assistencial i social, i són la porta d'entrada al tractament especialitzat que ofereix la Xarxa d'Atenció a les Drogodependències.

Referències

- Ordre de 20 de febrer de 1991, reguladora dels tractaments que considera el Reial decret 75/1990, de 19 de gener.
- Llei 10/1991, de 10 de maig de modificació de la Llei 20/1985 de prevenció i assistència en matèria de substàncies que poden generar dependència.
- El Plan nacional de drogues, dependent del Ministeri de Sanitat, i l'Òrgan Tècnic de Drogodependències del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya disposen d'una normativa que regula el funcionament i les característiques que han de tenir aquests centres.

Descripció dels serveis

Alguns dels serveis que s'ofereixen des dels CAS són:

- Programes de deshabituació.
- Programes de manteniment amb metadona.
- Tallers i programes educatius i de reinserció.
- Seguiment de pacients i intervencions preventives.
- Informació, assessorament o tractament als familiars dels pacients.

La Xarxa d'Atenció a les Drogodependències es completa amb el següent:

- Servei d'Orientació de Drogues (SOD): és el servei preventiu d'assessorament i orientació a joves i adolescents en situació d'alt risc de consum.
- Pisos assistits i comunitat terapèutica: d'internament, per a consumidors de drogues en situació posterior a la deshabituació.
- Centres de reducció de danys: equipaments amb espais i serveis especialitzats (consum supervisat, descans, atenció mèdica, etc.) per a toxicòmans en fase activa.

Estàndards i criteris

La ciutat compta amb 14 centres d'atenció i seguiment, 6 dels quals depenen de l'Agència de Salut Pública de Barcelona (a més d'un autobús de dispensació de metadona, amb diverses parades a la ciutat en coordinació amb els CAS).

Els estàndards que regulen aquest tipus de recursos es recullen en el document dels serveis bàsics d'atenció social primària *Què podem fer davant les drogodependències?*, editat per Promoció i Desenvolupament Social (PDS) l'any 1998, en col·laboració amb el l'Institut Català d'Assistència i Serveis Socials del Departament de Benestar Social de la Generalitat de Catalunya.

Centres de serveis socials

Definició bàsica

Són l'equipament base de referència del Sistema de Serveis Socials, i constitueixen el primer punt d'accés dels ciutadans i ciutadanes a tota la xarxa de serveis socials. Estan distribuïts geogràficament per cobrir tot el territori.

Han d'estar dotats d'un equip multidisciplinari que permeti l'exercici de les funcions d'informació, valoració, diagnòstic i orientació a la població quant a drets i recursos socials existents, així com també les funcions de prevenció i tractament.

Referències

- Decret legislatiu 17/1994 (refós de la Llei de serveis socials, de 27 de desembre de 1985, i de la Llei 4/94, de 20 d'abril).
- Decret 284/1996, de 23 de juliol, de regulació del Sistema Català de Serveis Socials.
- Decret 27/2003, de 21 de gener, de l'atenció social primària.
- III Pla d'actuació social 1997-2001.
- IV Pla d'actuació social 2003-2006.

Descripció dels serveis

- Informació i orientació.
- Tractament individual, familiar i grupal.
- Assessorament professional (jurídic, socioeducatiu i psicològic).
- Tramitació de diferents serveis i ajuts socials:
 - Ajuts econòmics.
 - Servei de suport a l'accés a l'habitatge.
 - Servei d'atenció a urgències de la gent gran (SAUV).
 - Serveis d'atenció domiciliària:
 - treballadores familiars, àpats a domicili
 - servei de teleassistència
 - neteges de xoc, bugaderia, arranjamant habitatges
 - D'altres administracions:
 - renda mínima d'inclusió (RMI)
 - residències assistides i centres de dia
 - prestació a la dependència

Estàndards i criteris

Els estàndards existents fan referència a la composició i ràtios dels equips bàsics dels centres, i no pas als equipaments:

- Les ràtios vigents actualment són les del III Pla d'acció social:
 - 1 equip bàsic d'atenció social primària (EBASP) (2 treballadors socials i 1 educador) per cada 20.000 habitants.
- La ràtio del IV Pla d'acció social:
 - 1 equip bàsic d'atenció social primària (EBASP) (2 treballadors socials i 1,5 educadors) per cada 15.000 habitants.
 - Ponderació de les ràtios mínimes en funció de:
 - factors de necessitat social
 - característiques del territori

Centres d'atenció i informació a les dones (PIAD, EAD i Casa d'Acollida)

Definició bàsica

Es tracta d'una xarxa que vol contribuir a l'eradicació de les situacions de discriminació i violència, i fomentar els processos de presa de consciència, formació i autonomia de les dones.

Des del Centre d'Informació i Recursos per a Dones (CIRD) s'ofereix recursos, informació i assessorament per estimular la participació de les dones i per promoure i potenciar l'associacionisme femení en les qüestions de gènere. També organitza el Premi 8 de Març Maria Aurèlia Capmany.

Els punts d'informació i atenció a les dones (PIAD) són els equipaments territorialitzats per a la informació i atenció a les dones, i per avançar en la millora de les condicions de vida, l'autonomia i el reconeixement de les seves capacitats.

L'equip d'atenció a les dones (EAD) és l'equipament municipal des d'on es centralitza l'atenció a les dones que pateixen situacions de violència de gènere. Permet avançar en la detecció, la coordinació de professionals i el tractament d'aquests casos. L'EAD, en els casos de maltractament, pot assignar el servei d'acolliment temporal de la Casa d'Acollida.

Descripció dels serveis

La xarxa de centres assegura múltiples serveis, en horari de matí i tarda:

- Al CIRD es presten els serveis següents:
 - Recull i difusió d'informació sobre les associacions, les activitats i els serveis adreçats a les dones.
 - Préstec de documentació.
- Des del PIAD:
 - Informació i orientació (recursos, participació, associacionisme).
 - Assessorament jurídic especialitzat.
 - Acompanyament als circuits d'atenció especialitzada.
- Des de l'EAD:
 - Atenció (psicològica, jurídica i social) a les dones i els seus fills i filles.
 - Acompanyament.
 - Coordinació amb el circuit contra la violència vers les dones.

Referències

- Pla municipal de les dones 2001-2004.
- Pla municipal de les dones 2005-2008.
- Mesura de Govern, de 24 de novembre de 2004, aprovada al plenari del Consell Municipal de l'Ajuntament de Barcelona.
- Llei 4/2001, de 9 d'abril, per incorporar l'avaluació sobre l'impacte de gènere.
- Llei 30/2003, de 13 d'octubre, sobre Mesures per incorporar la valoració de l'impacte de gènere.
- Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere.

Estàndards i criteris

Mentre que el CIRD, l'EAD i la Casa d'Acollida responen a criteris de capitalitat-centralitat, els serveis que es presten des dels PIAD responen a criteris de territorialitat ben definits.

L'actual xarxa de PIAD compta amb 6 equipaments (Eixample, Les Corts, Gràcia, Horta-Guinardó, Nou Barris i Sant Martí) dels 10 previstos a la ciutat en aquest període 2004-2007, en lògica d'un per districte (el proper 1 d'octubre iniciarà la seva activitat el PIAD de Sants-Montjuïc).

Operativament, els PIAD han d'assegurar un temps de prestació en funció de la prioritització de funcions acordades amb cada districte:

- L'estàndard de temps de prestació és d'un professional per punt a 35 hores per setmana.
- L'atenció directa és de 15 hores per setmana, en horaris acordats també amb cada districte.

Centres de dia per a gent gran

Definició bàsica

Són equipaments per a l'acolliment diürn, adreçat a persones més grans de 65 anys, d'assistència a les activitats bàsiques de la vida diària (higiene personal, alimentació, mobilitat, etc.) o a la seva supervisió constant (per malaltia mental, demència, etc.). La inscripció als centres públics es tramita als centres de serveis socials mitjançant la sol·licitud única.

Funcionen de dilluns a divendres, de 9 h a 19 h (actualment, s'està estudiant la possibilitat d'obrir els caps de setmana).

Referències

- Decret legislatiu 17/1994 (refosa de la Llei de serveis socials, de 27 de desembre de 1985, i de la Llei 4/94, de 20 d'abril).
- Llei 20/91, de regulació del Sistema Català de Serveis Socials.
- Decret 284/1996 de 23 de juliol, modificat pel Decret 176/2000, de 15 de maig.
- Ordre de 15 de juliol 1987.
- Ordre de 5 d'abril 1993 (Normes d'autorització administrativa).
- Ordre de 197/2004, de 2 de juny, de convocatòria de centres col·laboradors. Departament de Benestar i Família.
- IV Pla d'actuació social (PAS). Generalitat de Catalunya.
- Informe del Defensor del Poble, de 2000, sobre necessitats d'atenció sociosanitària.

Descripció dels serveis

Per als tres moments bàsics, acollida, estada i comiat, es presten els següents serveis:

- **Serveis generals**
 - allotjament diürn
 - alimentació
 - bugaderia i repàs de roba (en alguns casos)
- **Atenció d'integració i suport familiar i social**
- **Atenció assistencial**
- **Dinamització sociocultural**

Estàndards i criteris

L'Informe del Defensor del Poble recomana una ràtio de dues places per cada 100 persones de més de 80 anys.

Centres de dia d'atenció especialitzada per a persones amb discapacitat (CAE)

Definició bàsica

Els CAE són centres d'acolliment diürn, no inclosos en equipaments residencials, que presten atenció especialitzada a persones amb greus discapacitats (grau de discapacitat igual o superior al 75%, amb barems d'ajuda de tercera persona i de mobilitat reduïda), que no estan acollides en equipaments residencials ni són ateses als centres ocupacionals.

Mitjançant l'atenció individual, es tracta que les persones assoleixin el màxim grau d'autonomia i integració personal i social.

Els centres ocupacionals (CO) conformen la xarxa de centres d'acolliment diürn.

Referències

- Decret 284/1996, de 23 de juliol, de regulació del sistema català de serveis socials.
- Decret 176/2000, de 15 de maig, de modificació del Decret 284/1996.

Descripció dels serveis

Els serveis que s'ofereixen des dels CAE són els següents:

- Serveis generals bàsics (acolliment, manutenció, higiene personal).
- Teràpia ocupacional.
- Manteniment i suport en les activitats quotidianes.
- Desenvolupament d'activitats grupals de relació i lleure.

Estàndards i criteris

La ciutat compta amb 5 CAE, que representen un total de 100 places. D'aquests, 2 són públics (un és dependent de l'ICASS i l'altre de la Diputació de Barcelona) i ofereixen 52 places.

A finals de 2007 es preveu que hi haurà 200 persones que necessitaran aquest tipus d'equipament. En aquest període caldrà ampliar i reforçar la xarxa de centres diürns (centres d'atenció especialitzada i centres ocupacionals) per proveir el centenar de noves places necessàries.

Habitatges de lloguer amb serveis per a gent gran

Definició bàsica

Són apartaments de protecció de caràcter dotacional i amb serveis, en règim de lloguer assequible, adreçats a persones de més de 60 anys autònomes però amb alguna dependència en les activitats instrumentals (comprar, cuinar, netejar la casa, etc.) i en les activitats bàsiques de la vida diària (vestir-se, menjar, higiene personal, etc.).

Els requisits per accedir a un habitatge de lloguer són els següents:

- Ingressos inferiors a 3,5 vegades l'IPREM.
- Composició familiar d'una o dues persones.
- Tenir a càrrec fills/es amb disminució.
- No ser propietari o usufructuari de cap habitatge a Barcelona.

Si la persona té ingressos inferiors al 75% de l'IPREM, no farà cap aportació econòmica (rep una subvenció personal). Si sobrepassa aquest percentatge, la diferència es destinarà íntegrament al pagament del lloguer, fins arribar al cost real del servei. L'adjudicació es fa d'acord amb els barems i mètodes aprovats.

Descripció dels serveis

Aquests habitatges són de superfície reduïda amb serveis comuns (bugaderia, consergeria, sales polivalents); la superfície aproximada dels d'un dormitori és de 40 a 49,5 m², i de 55 a 69 m² els de dos dormitoris (adreçats a persones de més de 60 anys amb fills discapacitats al seu càrrec), i tenen una sala d'estar, una cuina i un bany adaptats.

Els serveis bàsics d'aquests apartaments són els següents:

- Administració i manteniment, adreçats a tots els residents.
- Suport social i personal, en funció de la situació personal i/o la manca d'autonomia personal.

Els locals de planta baixa estan destinats preferentment a equipaments compatibles amb l'ús d'habitatge dotacional.

Referències

- Pla d'habitatge de Barcelona, 2004-2010.
- Pla general metropolità.
- Plans especials i plans de millora urbana específics per a cada emplaçament.
- Ordre de 15 de juliol 1987, de serveis i establiments de serveis socials.
- Decret 284/1996, de 23 de juliol, modificat pel Decret 176/2000, de 15 de maig, de regulació del Sistema Català de Serveis Socials.
- Ordre de 5 d'abril de 1993 (Normes d'autorització administrativa).
- Decret 135/95, de 24 de març, de desplegament de la Llei 20/1991, de 25 de novembre, de l'accessibilitat i de supressió de barreres.
- Decret 394/96, de 12 de desembre, del règim de contraprestacions dels usuaris en la prestació de serveis socials i aprovació dels preus públics.
- Ordre BEF/468/2003, de 10 de novembre, dels criteris d'accés als serveis i programes d'atenció a la gent gran.
- Ordre BEF/305/2005, de 4 de juliol, d'acreditació d'entitats col·laboradores de suport a l'acolliment residencial per a gent gran.

Estàndards i criteris

L'actual parc d'habitatge dotacional per a la gent gran és de 10 equipaments (2 en estat molt avançat de construcció), que fan un total de 610 habitatges amb serveis per a gent gran.

Està previst un increment d'uns 330 nous habitatges amb serveis per a gent gran.

Residències per a gent gran

Definició bàsica

Equipaments adreçats a acollir i atendre, de manera permanent o temporal, persones més grans de 65 anys que no poden fer les activitats bàsiques de la vida diària (higiene personal, alimentació, mobilitat, etc.) o que necessiten una supervisió constant (per malaltia mental, demència, etc.) i no compten amb el suport familiar o social per continuar vivint a casa seva. L'ingrés a les residències públiques es tramita als centres de serveis socials mitjançant la sol·licitud única.

Referències

- Decret legislatiu 17/1994 (refós de la Llei de serveis socials, de 27 de desembre de 1985, i de la Llei 4/94, de 20 d'abril).
- Llei 20/1991, de regulació del Sistema Català de Serveis Socials.
- Decret 284/1996, de 23 de juliol, modificat pel Decret 176/2000, de 15 de maig.
- Ordre de 15 de juliol 1987.
- Ordre de 5 d'abril 1993 (Normes d'autorització administrativa).
- Ordre 197/2004, de 2 de juny, de convocatòria de centres col·laboradors. Departament de Benestar i Família.
- IV Pla d'actuació social (PAS). Generalitat de Catalunya.

Descripció dels serveis

Per als tres moments bàsics, acollida, estada i comiat (que s'inicien amb l'ingrés i finalitzen amb l'acompanyament a la mort), es presten els serveis següents:

- Serveis generals
- Atencions de salut
- Atencions a la dependència i capacitat funcional
- Atencions psicosocials i espirituals

Estàndards i criteris

El IV Pla d'acció social recomana:

- 5 places per cada 100 persones de més de 65 anys:
 - 2 de finançament públic
 - 3 de finançament privat

Pel que fa a l'equipament, del document de "Consideracions respecte de la definició d'un model estructural de qualitat de residència assistida" (doc. 3) del Departament de Benestar Social (octubre 2001), se'n desprenen unes recomanacions:

- de 80 a 100 places mínimes per residència
- aproximadament 42 m² per cada plaça
- el 80% ha de ser de places individuals

Residències per a persones amb discapacitat

Definició bàsica

Són equipaments d'acolliment residencial amb prestació de suport extens i generalitzat per a persones adultes, de 16 a 64 anys, amb discapacitat greu.

Aquests equipaments proveeixen un servei d'acolliment residencial substitutori de la llar, i un suport integral personalitzat per tal d'afavorir la màxima autonomia possible i un bon nivell d'integració social i de qualitat de vida.

Respecte a la tipologia de discapacitat, aquests equipaments poden especialitzar-se en l'acollida de persones:

- amb discapacitat psíquica profunda (grau igual o superior al 75%, barem de tercera persona, no acollits als CAE),
- amb discapacitat psíquica no profunda i trastorns de comportament,
- amb gran discapacitat física (grau igual o superior al 75%, mobilitat reduïda, barem de tercera persona, no acollits als CAE).

Descripció dels serveis

Els serveis que s'ofereixen des de les residències per a persones amb discapacitat són els següents:

- Serveis generals bàsics (acolliment, allotjament i manutenció).
- Serveis de salut i seguretat personal a la llar.
- Serveis d'atenció a la dependència i capacitat funcional.
- Serveis d'atenció social i relacional.
- Assessorament i supervisió.

L'equip de la residència està format per:

- director/a tècnic
- responsables higienicosanitari i de treball social
- personal d'atenció directa (amb una ràtio de 3,2 a 4,1 hores per resident i dia)

Referències

- Decret 271/2003, de 4 de novembre, dels serveis d'acolliment residencial per a persones amb discapacitat.
- Conveni Generalitat-Ajuntament en matèria d'equipaments de serveis socials: 1.125 noves places residencials (públiques i privades) al 2007.

Estàndards i criteris

Barcelona compta amb un total de 15 equipaments residencials amb 171 places (d'aquests, 8 són públics, amb 54 places, i la resta són d'iniciativa social, amb 117 places).

Segons la tipologia de discapacitat, la distribució d'aquestes places és la següent:

- 41 places per a discapacitat psíquica profunda. A finals de 2007 es preveu tenir una necessitat de 740 places. En aquest període està previst posar en marxa dos centres públics i dos de concertats amb un total de 240 places. Es donaria cobertura a prop del 40%.
- 24 places per a discapacitat psíquica no profunda però amb trastorns de comportament. A finals de 2007 es preveu que caldrà unes 360 places. En aquest període està previst implantar dos centres públics i un de concertat amb un total de 90 places per arribar a una cobertura de més del 30%.
- 106 places per a gran discapacitat física. A finals de 2007 es preveu una necessitat de 1.200 places. Està previst implantar un centre públic i sis de concertats amb un total de 252 places. Es donaria cobertura al 30%.

Llars residència i llars amb suport

Definició bàsica

Les llars residència i les llars amb suport per a persones amb discapacitat són equipaments d'acolliment residencial, amb prestació de suport intermitent o limitat per a persones adultes, de 16 a 64 anys, amb discapacitat en grau no inferior al 65%. Poden ser de dos tipus, depenent de la discapacitat:

- Psíquica o física no greu no acollides a residències ni a centres d'atenció especialitzada (CAE), i preferentment usuàries de centres ocupacionals (CO).
- Amb trastorn mental greu amb necessitats temporals o permanents d'acolliment amb un nivell d'autonomia que no requereixen atenció sanitària continuada.

L'accés a aquests equipaments es prioritzarà en funció d'uns criteris de preferència:

- estat de necessitat
- entorn familiar
- capacitat econòmica

Descripció dels serveis

Els serveis que s'ofereixen, d'acolliment residencial i d'atenció global, són substituïtors de la llar, i s'orienten al manteniment i la millora de l'autonomia de la persona:

- Serveis generals bàsics (acolliment, allotjament i manutenció)
- Atenció a la salut i la seguretat personal a la llar
- Atenció a la dependència i la capacitat funcional
- Atenció social
- Assessorament i supervisió

Referències

- Decret 271/2003, de 4 de novembre, dels serveis d'acolliment residencial per a persones amb disminució.
- Conveni Generalitat-Ajuntament en matèria d'equipaments de serveis socials de noves places residencials (públiques i privades) al 2007.

Estàndards i criteris

- Per a persones amb discapacitat psíquica i física la ciutat compta amb un total de 38 equipaments, amb una oferta total de 420 places (336 llars residència i 84 llars amb suport). D'aquests equipaments 2 són públics, amb una oferta de 8 places, i la resta són d'iniciativa social. Per a finals del 2007 s'estima que hi haurà una necessitat de 1.500 places. En aquest període es preveu crear unes 368 places amb la qual cosa s'arribarà a una cobertura de més del 50%.
- Per a persones amb malaltia mental es compta també amb un total de 38 equipaments, tots d'iniciativa social. L'oferta total de places per a aquesta població és de 312 (194 de llars residència i 118 de llars amb suport). Per a finals de 2007 la necessitat serà de més de 500 places. En aquest període es preveu implantar unes 175 places, amb la qual cosa s'arribarà a una cobertura de més del 90%.

Centres de desenvolupament infantil i d'atenció precoç (CDIAP)

Definició bàsica

Són els equipaments específics on es presten els serveis d'atenció precoç de la xarxa bàsica territorialitzada de serveis socials especialitzats de responsabilitat pública.

Aquests serveis, de caràcter universal, s'adrecen a tots els infants de 0 a 6 anys amb trastorns en el seu desenvolupament o amb risc de patir-los, des del moment de la seva concepció i fins que compleixen els sis anys.

≠

Referències

- Decret 261/2003, de 21 d'octubre, pel qual es regulen els serveis d'atenció precoç i els centres de desenvolupament infantil i d'atenció precoç.
- Decret 284/1996, de 23 de juliol, de regulació del Sistema Català de Serveis Socials.

Descripció dels serveis

Els principals serveis que s'ofereixen des dels CDIAP són els següents:

- Diagnòstic i avaluació del desenvolupament de l'infant, de la situació familiar i el seu entorn.
- Intervenció terapèutica interdisciplinària a l'infant i al seu entorn immediat de forma ambulatoria i periòdica.
- Orientació i assessorament a les famílies i als professionals d'educació infantil (0-3 i 3-6 anys) pel que fa als trastorns de desenvolupament.
- Coordinació amb els serveis socials i sanitaris que portin a terme tasques de prevenció i detecció precoç dels trastorns de desenvolupament i situacions de risc en la població infantil fins als 6 anys.

Els equips interdisciplinaris que integren aquest servei compten amb:

- Direcció tècnica.
- Especialistes (neurologia infantil, psicologia clínica, logopèdia, fisioteràpia i treball social).

Estàndards i criteris

La ciutat disposa d'una xarxa territorialitzada amb un total de 8 CDIAP (3 dels quals són de titularitat pública –un depèn de l'ICASS i dos són municipals– i la resta, d'iniciativa social).

L'any 2003 la població que calia atendre era d'uns 3.810 infants, dels quals es va atendre, en els vuit CDIAP, uns 1.502 infants (cobertura del 40%).

Per al 2007 s'estima que caldrà atendre una població al voltant dels 4.700 infants, als quals caldria donar cobertura en un 75%.

D'acord amb els criteris de la Generalitat de Catalunya:

- L'atenció precoç hauria de cobrir un volum aproximat del 5% de la població infantil de 0 a 6 anys.
- La dedicació individualitzada mitjana hauria de ser de 52 hores anuals.

Centres d'inclusió social (xarxa)

Definició bàsica

La xarxa té com a objectiu l'atenció integral i de qualitat a les persones sense sostre de la ciutat, per tal que el màxim de persones que viuen al carrer puguin realitzar un procés d'inserció social que els permeti una major qualitat de vida, i també acompanyar aquestes persones en el seu procés de recuperació de la màxima autonomia personal.

La diversificació de centres respon a les característiques i necessitats d'aquest col·lectiu, amb diferents graus de desarrelament social i de problemàtica social, i constitueixen una xarxa municipal que treballa conjuntament amb la d'equipaments d'entitats d'iniciativa social, per tal d'enfortir la capacitat d'organització del conjunt de la ciutat:

- Centre d'acolliment nocturn temporal
- Centre de dia
- Habitatge d'inclusió amb suport socioeducatiu
- Centre d'alimentació bàsica

Descripció dels serveis

- **Centre d'acolliment nocturn temporal de baixa exigència**
 - Allotjament nocturn (llits)
 - Dutes, rober i higiene personal
 - Alimentació bàsica
 - Atenció social i sanitària
- **Centre de dia**
 - Dutes, rober i higiene personal
 - Alimentació bàsica
 - Atenció social i sanitària
 - Activitats i tallers
 - Acollida nocturna (a Meridiana i Horta)
- **Habitatge d'inclusió amb suport socioeducatiu**
 - Pisos equipats
- **Centre d'alimentació bàsica**
 - Dinars i/o sopars

Referències

Els centres residencials s'emmarquen en un tipus de servei de residència temporal per a persones adultes en situació de marginació dins dels serveis socials d'atenció primària del Sistema Català de Serveis Socials.

La resta de serveis es regulen per les lleis de serveis socials:

- Decret 284/1996, de 23 de juliol, de regulació del Sistema Català de Serveis Socials.
- Decret 17/1994, de 16 de novembre, pel qual s'aprova la refosa de les lleis 12/1983, de 14 de juliol, 26/1985, de 27 de desembre, i 4/1994, de 20 d'abril, en matèria d'assistència i serveis socials
- Decret 284/1996, de 23 de juliol, de regulació del Sistema Català de Serveis Socials.
- Decret 27/2003, de 21 de gener, de l'atenció social primària.

Estàndards i criteris

- El conjunt de serveis i equipaments per a persones sense sostre són equipaments de centralitat, però estan distribuïts a la ciutat amb un criteri d'equilibri territorial, de proximitat i d'integració sostenible en el territori.

Centres ocupacionals per a persones amb discapacitat (CO)

Definició bàsica

Són equipaments d'acolliment diürn que presten atenció rehabilitadora-habilitadora, adreçats a persones adultes, en edat laboral, amb una discapacitat greu, severa o mitjana, específicament valorades com a usuàries d'uns serveis especialitzats davant la dificultat per assolir la integració en el mercat laboral. Es tracta de capacitar les persones per aconseguir-ne la màxima integració social mitjançant l'ocupació activa.

L'equip està constituït per:

- **Direcció tècnica**
- **Especialistes en diversos àmbits:**
 - psicopedagogia
 - teràpia ocupacional
 - treball social
- **Personal d'atenció directa:**
 - monitors ocupacionals
 - personal auxiliar

Descripció dels serveis

Els serveis que s'ofereixen des dels centres ocupacionals són els següents:

- **Acolliment diürn i convivència** (manutenció, higiene personal, activitats grupals de relació, descans, lleure, etc.).
- **Programes individuals** (amb diversos nivells d'atenció en funció dels diferents nivells de discapacitat):
 - Mesures rehabilitadores i habilitadores
 - Teràpia ocupacional i manteniment
 - Ajustament personal
 - Activitats formatives i prelaborals
 - Servei ocupacional d'inserció

Referències

- Decret 284/1996, de 23 de juliol, de regulació del Sistema Català de Serveis Socials.
- Decrets 279/1987, de 27 d'agost, i 280/1993, de 28 de desembre, pels quals es regulen els centres ocupacionals.

Estàndards i criteris

La ciutat disposa d'un total de 41 centres ocupacionals, que representen 2.000 places finançades íntegrament per l'Institut Català d'Assistència i Serveis Socials. D'aquests centres, dos són públics i tenen una capacitat de 112 places.

L'estimació de necessitats se situa en un nivell similar a l'oferta de places existent i, per tant, tan sols caldrà preveure accions de trasllat, millora i ampliació dels equipaments actuals.

Centres penitenciaris

Definició bàsica

Els centres penitenciaris són equipaments destinats, per mandat constitucional, a la custòdia de persones joves i/o adultes detingudes, preses o penades i a la seva reeducació i reinserció social fins al moment de la seva incorporació a la vida en llibertat, que desenvolupen una tasca assistencial i d'ajuda als interns i a les seves famílies.

El seu funcionament es regeix per una normativa interna i s'estructuren en espais comuns i en diferents mòduls residencials distribuïts en funció de diversos factors: situació processal, grau de classificació, situació personal, etc. Els centres oberts, per altra banda, són equipaments penitenciaris on continuen complint la pena les persones que han progressat fins al tercer grau penitenciari, que demostren una correcta evolució en el tractament rehabilitador que permet al penat continuar amb el seu procés de reinserció amb l'aplicació de programes individualitzats.

Descripció dels serveis

Els centres penitenciaris s'estructuren en tres grans àmbits de treball:

- Àmbit de rehabilitació, que es responsabilitza de la individualització de l'execució de les penes i mesures, tot i adreçar-les vers l'educació i la inserció social, mitjançant un equip multidisciplinari (educadors, treballadors socials, psicòlegs, juristes, mestres, personal sanitari, etc.).
- Àmbit de règim interior, que vetlla pel funcionament ordinari, la seguretat, el bon ordre i la convivència del centre.
- Àmbit d'administració i serveis, que gestiona els recursos humans i econòmics, els expedients, els documents interns i els serveis comuns (menjadors, bugaderia, economat, etc.).

Els espais, tot i no ser estandarditzables, són mòduls residencials, unitats d'atenció especial, galeries, departament geriàtric, secció oberta, patis, tallers, centre mèdic, gimnàs, biblioteca, menjador, bugaderia, economat.

Referències

- Constitució espanyola de 1978, art. 25.2 sobre les penes privatives de llibertat i les mesures de seguretat vers la reeducació i la reinserció social.
- Llei orgànica 1/1979, de 26 de setembre, general penitenciària, que estableix les directrius d'actuació en el marc penitenciari.
- Llei orgànica 4/1979, de 18 de desembre, d'Estatut d'Autonomia de Catalunya, art. 11, sobre competència en l'execució de la legislació de l'Estat en matèria penitenciària.
- Reials decrets 1201/1981, de 8 de maig (parcialment vigent) i 190/1996, de 9 de febrer, pels quals s'aprova el Reglament penitenciari.
- Reial decret 3482/1983, de 28 de desembre, sobre traspàs de serveis de l'Estat a la Generalitat de Catalunya en matèria d'administració penitenciària.

Estàndards i criteris

El Departament de Justícia de la Generalitat ha aprovat el Pla director de política penitenciària, que inclou el Pla d'equipaments penitenciaris 2004-2010, en què el criteri bàsic és la construcció d'establiments penitenciaris de dimensions més reduïdes i amb unitats i programes funcionals adequats a la finalitat rehabilitadora, amb més espais comuns i per activitats, seguint uns paràmetres d'ubicació i capacitat:

- Centres per a preventius i trànsits: ubicats en zones urbanes i/o periurbanes, amb capacitat per a 500 interns.
- Centres oberts: ubicats en nuclis urbans, amb capacitat per a 300-350 interns.
- Centres de compliment de penes (homes): ubicats fora de nuclis urbans, amb facilitat d'accés i amb un referent urbà proper, amb capacitat per a 500-750 interns.
- Centres de compliment de penes (dones o joves): per les seves especials característiques, hauran de tenir una capacitat per a 400-450 internes o interns.

Equips externs de suport a la integració laboral (ESIL)

Definició bàsica

Són equips multiprofessionals, no associats a centres especials de treball, ubicats en equipaments amb un funcional específic (propri d'un equipament d'atenció, informació i formació), que presten serveis adreçats a totes les persones amb discapacitat (més enllà del grau de discapacitat que tinguin), en edat laboral, la funció principal dels quals és aconseguir la integració laboral, i contribuir a la integració social.

L'equip està constituït per:

- Responsable tècnic.
- Especialistes de diferents àmbits:
 - Psicologia
 - Psicopedagogia
 - Formació ocupacional
 - Treball social
- Monitors de suport al lloc de treball (programes individuals).

Referències

- Decret 284/1996, de 23 de juliol, de regulació del sistema català de serveis socials.
- Ordre d'1 de març de 1990.

Descripció dels serveis

Aquests equips (ESIL) desenvolupen els següents serveis:

- Valoració i orientació professional individual.
- Realització de programes individuals de suport amb l'objectiu d'aconseguir l'adaptació dels llocs de treball i als llocs de treball.
- Elaboració i realització de programes de formació i aprenentatge professional per a la integració laboral.
- Promoció professional a través de la gestió de les borses de formació i d'ocupació.

Estàndards i criteris

A la ciutat hi ha un total de 7 ESIL, dels quals només un és de titularitat pública: l'Equip d'Assessorament Laboral (EAL) de l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat. A Barcelona, la població potencial d'aquest tipus d'equipament (persones amb discapacitat en edat laboral) és d'unes 47.000 persones. D'aquestes, unes 17.500 són població activa i unes 4.200 estan a l'atur.

Destaquem que el volum de persones registrades com a usuàries de l'EAL és de més de 2.300, que representa prop del 55% de la població en atur.

Oficines d'atenció al ciutadà (OAC)

Definició bàsica

Les oficines d'atenció al ciutadà (OAC) ofereixen atenció presencial per obtenir informació per a la resolució de tràmits i gestions.

Aquestes oficines estan formades per una mitjana de deu informadors-tramitadors i un cap d'oficina. Tenen una dependència orgànica del districte on estan ubicades i funcionalment és el canal territorialitzat dependent de la Direcció d'Atenció al Ciutadà de l'Ajuntament de Barcelona.

El seu horari de funcionament és de dilluns a divendres de 8,30 h a 17,30 h. A l'estiu és de 8,15 h a 14,15 h.

Referències

- *Gaset municipal de Barcelona* de 10 de juny 1993. Hi consta que la Comissió de Govern, en sessió del 22 d'abril de 1993, va acordar aprovar la Pauta organitzativa general per als districtes, en què s'estableix la creació de les oficines d'atenció al ciutadà i de les funcions que aquestes assumiran inicialment.

Descripció dels serveis

Els principals serveis que s'ofereixen des de les OAC són els següents:

- **Informació general** de la ciutat: organismes, equipaments, serveis, activitats, etc.
- **Realització de tràmits** relacionats amb:
 - Padró habitants
 - Hisenda municipal (IBI, impost de circulació...)
 - Informació i tramitació de llicències d'obres i activitats
 - Targeta Rosa
- **Registre municipal**
 - Documents, sol·licituds o escrits adreçats a l'Ajuntament
 - Preguntes sobre l'estat dels carrers
 - Queixes i suggeriments
- **Recepció de qualsevol incidència o suggeriment** sobre els serveis municipals

Estàndards i criteris

La descentralització que va tenir lloc a la dècada de 1980 va proposar la creació d'aquest tipus d'equipaments, que actualment representen un total d'11 oficines, distribuïdes una en cada districte més una a la plaça de Sant Miquel, a més de tres oficines més petites (subseus) en els centres de La Marina, Zona Nord i Garcilaso.

Mercats municipals

Definició bàsica

Els mercats municipals són uns equipaments públics, formats per un conjunt d'establiments minoristes independents, fonamentalment d'alimentació, agrupats en un sol recinte i que disposen d'un seguit de serveis comuns.

Per la seva situació en els centres històrics dels barris compleixen una funció de relació i interacció, i s'hi desenvolupen activitats de caire social, lúdic i cultural a més de fomentar la dieta mediterrània.

El seu objectiu primordial i originari és la venda al detall d'articles alimentaris, sobretot productes frescos.

Complementàriament inclouen una important oferta no alimentària.

Descripció dels serveis

Els serveis que s'ofereixen des dels diferents mercats de la ciutat varien en funció de l'emplaçament i de les dimensions que tinguin. A banda de l'oferta comercial (productes alimentaris i no alimentaris), alguns dels serveis que també presta la xarxa de mercats municipals de la ciutat són els següents:

- Serveis addicionals
 - Servei de repès
 - Informació al client
 - Pàrquing
 - Servei bancari
 - Repartiment a domicili
 - Servei de consigna
- Establiments especialitzats

Referències

- Llei de bases de règim local.
- Llei 17/2000, de 29 de desembre, d'equipaments comercials.
- Ordenança d'establiments i centres de comerç alimentari de 26 de març de 1999.
- Ordenança municipal de mercats de l'Ajuntament de Barcelona.

Estàndards i criteris

La ciutat compta amb un total de 40 mercats d'alimentació fresca i 5 d'oferta no alimentària.

A partir de l'any 1991, es van iniciar les reformes dels mercats municipals de la ciutat. Fins aquest moment, s'ha actuat sobre 17 centres, i la revisió entre aquest i el proper mandat és actuar sobre 8 més.

Quan s'estudien criteris i ràtios en aquest sector, tots els estudis indiquen que els ciutadans i ciutadanes no es desplacen, per realitzar aquestes compres, una distància superior als 600 metres (uns 15 minuts caminant).

Les reformes dels mercats consideren:

- Les característiques de la població on s'ubica el mercat: nombre d'habitants, edats, nivells d'ocupació i nivells de renda.
- Les característiques de l'oferta competidora de la zona (altres comerços, supermercats, grans superfícies, etc.).
- La presència de barreres físiques i urbanístiques a l'entorn del mercat.

Punts verds. Punts verds de barri

Definició bàsica

Els punts verds són equipaments que, amb la presència de personal dins un horari d'obertura, estan preparades per recollir selectivament residus.

D'acord amb les seves dimensions diferenciem entre:

- **Punt verd de barri (altrament dit minideixalleria):** instal·lació integrada en la trama urbana de la ciutat preparada per rebre residus domèstics de petit format. Són els encarregats de potenciar la cultura del reciclatge i la reutilització, de facilitar el tractament adequat dels residus especials, d'evitar la contaminació i de preservar el nostre entorn.
- **Punt verd (deixalleria):** instal·lació que permet l'entrada d'usuaris particulars i d'usuaris comercials (sota pagament de preu públic), per abocar residus en contenidors de gran volum. Està preparada per accedir-hi en vehicle.

Referències

- Norma tècnica sobre deixalleries (Agència de Residus de Catalunya).
- Ordenança general del medi ambient urbà. Títol VI de gestió de residus, capítol 5, articles 165 a167 (BOP del 28 de novembre de 2005).

Descripció dels serveis

Els principals serveis que s'ofereixen des dels punts verds són bàsicament de recollida:

- **Recollida dels següents materials:**
 - Residus especials en petites quantitats (pintures, vernissos, dissolvents, etc.
 - Piles, fluorescents, aparell elèctrics i electrònics, olis vegetals i minerals, roba i tèxtil.
 - Runa, restes de poda, fustes, voluminosos, ferralla, neveres, vidre, paper i cartró (només al Punt verd o deixalleria).
- **Selecció de residus**
- **Educació ambiental**
- **Punt verd mòbil**

Estàndards i criteris

- **Punt verd de barri:** la ciutat compta amb set punts verds de barri i n'està prevista la instal·lació de tres més, fins a tenir-ne aproximadament un per districte.
- **Punt verd fix:** construcció dins el perímetre de la ciutat. Atesa la necessitat d'una superfície al voltant dels 4.000 m² per a la seva instal·lació, la possibilitat d'ampliació d'aquest tipus d'equipaments ha d'anar lligada als futurs projectes urbanístics que es desenvolupin.

Comissaries

Definició bàsica

- **Guàrdia Urbana:** equipaments organitzats per unitats territorials des d'on es dona suport a l'acció de la Guàrdia Urbana per tal de garantir la pacífica convivència, el lliure exercici dels drets i llibertats dels ciutadans i ciutadanes i la seva qualitat de vida. Des d'aquestes unitats territorialitzades de la Guàrdia Urbana també es poden fer diversos tràmits com pagament de multes, reserves d'estacionament, permisos per a activitats a la via pública, baixa de vehicles, sol·licitud d'informe d'actuació de la Guàrdia Urbana, etc.
- **Policia Nacional:** equipaments que tenen com a funcions principals garantir la protecció i seguretat dels ciutadans i ciutadanes, mantenir i restaurar la seguretat i l'ordre públics, i evitar els fets delictius i criminals. Des d'algunes comissaries es poden posar denúncies, i altres actuen com a oficines de tramitació on es pot expedir el document nacional d'identitat i/o el passaport (oficines de tràmits).
- **Mossos d'Esquadra:** equipaments destinats a la policia de la Generalitat que tenen com a funció principal la protecció de la llibertat i la seguretat de la ciutadania d'acord amb l'ordenament jurídic. S'hi poden tramitar també les denúncies fetes pels ciutadans i ciutadanes.

Descripció dels serveis

- **Guàrdia Urbana**
 - Policia de circulació
 - Policia administrativa
 - Policia de seguretat
 - Policia assistencial
 - Atenció ciutadana
- **Policia Nacional**
 - Seguretat ciutadana
 - Policia judicial i administrativa
 - Informació ciutadana
- **Mossos d'Esquadra**
 - Policia de seguretat ciutadana
 - Policia administrativa
 - Policia d'investigació o judicial
 - Policia de trànsit
 - Atenció ciutadana

Referències

- **Guàrdia Urbana**
 - Carta Municipal de Barcelona.
 - Llei orgànica 2/86, de 13 de març, de forces i cossos de seguretat (per a Guàrdia Urbana i Policia Nacional).
 - Llei 16/91, de 10 de juliol, de policies locals de Catalunya (DOGC).
 - Llei 4/03, de 7 d'abril, d'ordenació del sistema de seguretat pública de Catalunya (per a Guàrdia Urbana i Mossos d'Esquadra) (DOGC).
 - Decret 233/02, de 25 de setembre, pel qual s'aprova el Reglament d'accés, promoció i mobilitat de les policies locals (DOGC).
- **Policia Nacional**
 - Reial Decret 221/91, de 22 de febrer.
 - Constitució espanyola de 1978.
- **Mossos d'Esquadra**
 - Estatut d'Autonomia de Catalunya.
 - Llei 10/94, d'11 de juliol, de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra (DOGC).
 - Decret 19/02, de 22 de gener, de reestructuració parcial de la Direcció General de Seguretat Ciutadana.

Estàndards i criteris

- **Guàrdia Urbana:** el criteri principal per a les ciutats pel que fa a les unitats territorials de guàrdia urbana és que n'hi hagi una per districte a més d'aquelles unitats de caràcter més específic que també hi ha. Actualment tots els districtes compten amb un equipament d'aquestes característiques.
- **Policia Nacional:** pel que fa a seguretat ciutadana, tots els districtes compten amb una comissaria de policia nacional, excepte Les Corts i Sarrià, i Nou Barris i Sant Andreu que comparteixen equipament. Amb el desplegament de mossos d'esquadra a la ciutat, aquests equipaments deixaran de funcionar i quedaran únicament els que dedicats a la tramitació de documents.
- **Mossos d'Esquadra:** a partir del mes de novembre de 2006 s'inicia el desplegament de mossos a la ciutat. En els propers anys tots els districtes de la ciutat comptaran amb una comissaria d'aquest cos. Aquests equipaments aniran substituint progressivament les actuals comissaries de Policia Nacional. Està previst que tot aquest procés s'enllesteixi aproximadament cap al 2007. Tots els districtes tenen decidit l'emplaçament on anirà ubicada.